

บทที่ 4

ตำแหน่งหน้าที่และความหมายของคำวิเศษณ์ในภาษาล้านนา

ตำแหน่งหน้าที่ของคำวิเศษณ์สองพยางค์ในภาษาล้านนา

คำวิเศษณ์สองพยางค์ในภาษาล้านนาจะปรากฏอยู่ในประโยค หรือข้อความในตำแหน่งหลังคำนาม หลังคำกริยา และหลังคำวิเศษณ์บางคำ เพื่อทำหน้าที่ขยายความหมายของคำที่อยู่ข้างหน้าให้ละเอียดชัดเจนขึ้น ดังนี้

1. ตำแหน่งหลังคำนาม

คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทที่ปรากฏอยู่หลังคำนาม จะทำหน้าที่ขยายความหมายของคำนามนั้นๆ ให้ละเอียดชัดเจนขึ้น โดยคำนามนั้นอาจอยู่ในตำแหน่งประธานหรือกรรมของประโยคก็ได้ ดังปรากฏในกรอบประโยคทดสอบ ต่อไปนี้

1.1. ก นาม _____ อกรรมกริยา คำหลังกริยา

1.2. ข นาม สกรรมกริยา นาม _____

ตัวอย่าง : กรอบที่ 1.1 ก นาม _____ อกรรมกริยา คำหลังกริยา

ba³- muan⁴ h m⁴-h ɕ⁴ lon³ loŋ² ma:

(มะม่วงห้ามหล่นลงมา)

lek⁷ kɔk⁷-ŋɔk⁷ tan⁵ yu:³ han⁵

(เหล็กเส้นงอรั้งตั้งอยู่ตรงนั้น)

กรอบที่ 1.1 ข นาม สกรรมกริยา นาม _____

ca:w² ba:n⁵ ta:m¹ fay² mo:ŋ²-mon²

(ชาวบ้านจูด (ตบ) ไฟสว่างโพล่ง; หลายอัน)

sa:w⁷ nep⁷ dɔ:k³ p^hɕ⁵-lɕ⁵

(สาวตัดดอกบานเต็มที)

k^haw¹ maw² sa:w¹ cit⁷-hit⁷

(เขาหลงสาวรุ่นกะเดาะ)

k^h on² tu:a¹ dam² ci:t³ - p^hi:t³ bɔ:³ say³ su:a⁵
 (คนตัวดำปีไม่สวมเสื้อ)

กรอบที่ 3.1.ง นาม สกรรมกริยา นาม วิเศษณ์ _____

nɔŋ⁶ nep⁷ dɔk³ ʔu:aŋ⁵ si:³ lu:aŋ¹

ʔu:aŋ⁵ - cu:aŋ⁵

(น้องทัดดอกเถียงสีเหลืองอ่อน)

ʔa:y⁵ say³ su:a⁵ la:y² to:⁵ - te:⁵

(พี่ชายสวมเสื้อลาย (ที่อาจเป็นดอกดวงหรือเป็นตาๆ) ใหญ่)

ca:w² na:² ki:aw³ kaw⁵ kɔŋ¹ ko:n⁴ - ŋo:n⁴

(ชาวบนเกี่ยวข้าวกองเบือเริ่ม)

ʔi:³ nɔ y⁵ pɛ:ŋ¹ ta:¹ say¹ ma:p⁴ - ma:p⁴

(อีหน้อยทำตาวรวีบด้วยความไม่พอใจ)

การจัดประเภทของคำวิเศษณ์สองพยางค์ตามความหมาย

ดังต่อไปนี้

คำวิเศษณ์สองพยางค์ในภาษาล้านนาจำแนกตามความหมายได้ 11 ประเภท

1. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกกลิ่น
2. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกขนาดและน้ำหนัก
3. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกปริมาณ
4. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกรส
5. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกรูปร่าง
6. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกสภาพ
7. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกสัญญาณ
8. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกสี
9. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกแสง
10. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกเสียง
11. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกอาการ

ลักษณะการสื่อความหมายของคำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทต่างๆ เหล่านี้ จะไม่สามารถปรากฏโดยลำพังได้ต้องนำไปขยายร่วมกับคำอื่นๆ จึงจะสื่อความหมายได้ ดังนี้

1. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกกลิ่น

หมายถึงคำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกกลิ่นเหม็นหรือกลิ่นหอมให้ละเอียดชัดเจนขึ้น ทั้งช่วยจำแนกความแตกต่างของลักษณะกลิ่นนั้นๆ ด้วย คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 6 คำ ดังนี้

1. ?εη⁶ - ?εη⁶

ลักษณะกลิ่นเหม็นเหม่งๆ แบบไม่รุนแรงมากนัก

คย. k^hi:⁵ - kay³ men¹ ?εη⁶ - ?εη⁶

(ซีไก่เหม็นเหม่งๆ)

2. tuη⁶ - tuη⁶

ลักษณะกลิ่นเหม็นเน่า, หึ่ง, ฉาวโฉ่

คย. cin⁶ naw⁴ men¹ tuη⁶ - tuη⁶

(เนื้อเน่าเหม็นหึ่ง)

3. ?uy³ - ?uy³

ลักษณะกลิ่นกรุ่นๆ อ่อนๆ ถ้าน้อยกว่านี้ใช้ ?ɔy³ - ?ɔy³

คย. sa:p³ kin³ ba?³ - nun¹ suk⁷ ma:² ?uy³ - ?uy³

(ได้กลิ่นขมุนสุกมากกรุ่นๆ)

4. ?oη⁶ - ?oη⁶

ลักษณะกลิ่นเน่าเหม็นอย่างรุนแรง เช่น กลิ่นปลา ร้าเน่า กลิ่นสัตว์

ใหญ่ๆ ที่ตายแล้วเน่า

คย. men¹ ha:⁶ naw⁴ ?oη⁶ - ?oη⁶

(เหม็นปลาร้าเน่าหึ่งๆ)

5. ?ɔy³ - ?ɔy³

กลิ่นอ่อนๆ มากกว่านี้ใช้ ?uy³ - ?uy³ ใช้ขยายทั้งกลิ่นเหม็น

และกลิ่นหอม

คย. tot⁷ p^hay¹ men¹ ma:² ?ɔy³ - ?ɔy³

(ตดใครเหม็นโชยมาอ่อนๆ...)

6. $\text{?uu}^7 - \text{tuu}^7$

ลักษณะกลืนราที่เกิดจากการหมัก เช่น เหมียงหมัก

คย. $\text{miaŋ}^5 \text{ni}^6 \text{men}^1 \text{?uu}^7 - \text{tuu}^7$

(เหมียงนี้เหม็นตุๆ)

2. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกขนาดและน้ำหนัก

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกขนาดและน้ำหนักให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ขนาดเล็กกว่า ใหญ่กว่า หรือปานกลาง และน้ำหนักน้อยกว่า มากกว่า หรือปานกลาง คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 32 คำ ดังนี้

1. $\text{niw}^5 - \text{niw}^5$

ขนาดเล็กกระจุ๋หลิว

คย. $\text{mot}^8 \text{tu:a}^1 \text{niw}^5 - \text{niw}^5 \text{k}^h \text{op}^7$

(มดตัวเล็กกระจุ๋หลิวกัด)

2. $\text{n} \text{v}^5 - \text{n} \text{v}^5$

ขนาดเล็กๆ ใช้กับสิ่งเล็กๆ หรือปริมาณน้อย น้อยๆ

คย. $\text{me:ŋ}^2 \text{tu:a}^1 \text{n} \text{v}^5 - \text{n} \text{v}^5 \text{k}^h \text{op}^7 \text{cep}^7$

(แมลงตัวเล็กๆ กัดเจ็บ)

3. $\text{kit}^7 - \text{dit}^7$

ใช้กับขนาดสั้นมากๆ

คย. $\text{may}^6 \text{san}^5 \text{kit}^7 - \text{dit}^7$

(ไม้สั้นมากๆ)

4. $\text{kim}^5 - \text{dim}^5$

ใช้กับขนาดสั้นมาก เช่น เสื่อสั้นต่อขนาดเหนือเอว หรือ กระโปรงสั้นเหนือเข่าสูงมาก

คย. $\text{suw:a}^5 \text{san}^5 \text{kim}^5 - \text{dim}^5$

(เสื่อสั้นต่อ)

5. p^hi:⁵ - li:⁵

ใช้กับสิ่งเล็กๆ สวายน่ารัก เช่น ดอกไม้เล็กๆ ที่เริ่มบาน หรือเด็กสาวรุ่นๆ หน้าตาดี

คย. sa:w¹ n ɔy⁵ ŋa:m² p^hi:⁵ - li:⁵

(สาวน้อยสวยจิ้มลิ้ม)

6. ki?⁸ - ŋi?⁸

ลักษณะสิ่งของที่เล็กและสั้น อย่างกล้าพิซที่เพิ่งจะโผล่พ้นจากเมล็ดเพียงเล็กน้อย ถ้าขนาดใหญ่ใช้ ku?⁸ - ŋu?⁸

คย. k^haw¹ ŋu:a² n ɔy⁵ ? ɔ:k³ ki?⁸ - ŋi?⁸

(เขาถูกวัวออกขนาดสั้นๆ เล็กๆ)

7. ci:⁵ - wi:⁵

ลักษณะเป็นรูโหว่เล็กๆ

คย. fa:¹ pen¹ hu:² ci:⁵ - wi:⁵

(ข้างฝาเป็นรูโหว่เล็กๆ)

8. p^hɛ:⁵ - le:⁵

ลักษณะของสิ่งบางและแบน หรือลักษณะของดอกไม้ที่บ้านเต็ม

คย. d ɔ k³ da:w² ka?³ ca:y² ba:n² p^hɛ:⁵ - le:⁵

(ดอกควากระชายบานเต็มที)

9. tɛp⁸ - pɛp⁸

ลักษณะสิ่งของเล็กๆ ที่บางและแบน เช่น ห่อของเล็กๆ แบนๆ

ถ้าขนาดใหญ่กว่าใช้ t ɔ p⁸ - p ɔ p⁸

คย. h ɔ :³ ku:a¹ be:n² tɛp⁸ - pɛp⁸

(ห่อเกลือแบนๆ เล็กๆ)

10. tɛp⁸ - k^hɛp⁸

ลักษณะของแข็งที่เป็นแผ่น แบน และบาง เช่น ข้าวเกรียบ

คย. k^haw⁵ k^huap⁴ ba:ŋ² tɛp⁸ - kɛp⁸

(ข้าวเกรียบว่าวบางมาก)

11. $tɛp^7 - ʔiɛp^7$

ลักษณะสิ่งของอ่อนนุ่มที่บางๆ แบนๆ หรือลักษณะเป็นผืนบางๆ

คย. $p^h a: ^5 tu: ap^5 ba: ɲ^2 tɛp^7 - ʔiɛp^7$

(ผ้าห่มเนื้อบางมาก)

12. $tɛŋ^5 - ʔiɛŋ^5$

ลักษณะสิ่งของหรือภาชนะ หรือที่บรรจุที่มีน้ำหนักเบามาก ใช้กับขนาดเล็ก ถ้าขนาดใหญ่ใช้ $toŋ^5 - ʔioŋ^5$

คย. $sa: ^6 baw^2 tɛŋ^5 - ʔiɛŋ^5$

(ตะกร้าเบาโหวงเหว)

13. $ʔɛp^7 - mɛp^7$

ลักษณะห่อของเล็กๆ แบนๆ เล็กกว่า $tɛp^8 - pɛp^8$ ขนาดที่กระหมือยคลี่พับได้

คย. $h w: ^3 n w y^5 ʔɛp^7 - mɛp^8$

(ห่อเล็กๆ แบนๆ)

14. $ket^7 - det^7$

ลักษณะของแข็งที่แบนและสั้นมาก ขนาดไม่ใหญ่นัก เช่น ไม้กระดานเป็นแผ่น ถ้าขนาดเล็กใช้ $kit^7 - dit^7$ (เช่น ดินสอ)

คย. $may^6 san^5 ket^7 - det^7$

(ไม้สั้น)

15. $tuuk^8 - kuuk^8$

ใช้กับสิ่งที่มีน้ำหนักพอสมควร ขนาดไม่ใหญ่นัก เช่น ตะกร้าบรรจุของ หรือเตี๊ยกเล็กๆ

คย. $n w ɲ^6 la: ^5 tu: a^1 nak^7 tuuk^8 - kuuk^8$

(น่องหล้าตัวหนักพอสมควร)

16. $p^h ɕ: ^5 - l ɕ: ^5$

บานเต็มเต็มที่ ใช้กับดอกไม้ที่มีขนาดใหญ่และบานเต็มที่

คย. d ɔ:k³ bu:a² p^hat⁷ ba:n² p^hɔ:⁵ - l ɔ:⁵

(ดอกทวนตะวันบานเต็มที่)

17. t ɔ p⁸ - p ɔ p⁸

ลักษณะสิ่งที่แบนเตอะตะ ใช้กับขนาดใหญ่กว่า tep⁸ - pep⁸

คย. ti:n¹ ʔay³ t ɔ p⁸ - p ɔ p⁸

(ตีนใหญ่เบือเรอ)

18. ca:k³ - wa:k³

ลักษณะลักษณะเป็นรูโหว่ใหญ่ ใช้กับสิ่งที่ยางๆ เป็นผืนแผ่น

คย. si:n⁵ si:k³ pen¹ hu:² ca:k³ - wa:k³

(ผ้าถุงขาดเป็นรูโหว่ใหญ่)

19. ku?⁸ - ʔu?⁸

ลักษณะใหญ่สั้นที่เพิ่งไผ่ล่อออกมา เช่น หน่อไม้

คย. n ɔ :³ ʔ ɔ k³ ku?⁸ - ʔu?⁸

(หน่อไม้ไผ่ล่อออกมา)

20. kut⁷ - dut⁷

ลักษณะสั้นกุด

คย. t ɔ :¹ may⁶ san⁵ kut⁷ - dut⁷

(ตอไม้สั้นกุด)

21. kum⁵ - dum⁵

ลักษณะสิ่งใหญ่เป็นชิ้นเป็นท่อนขนาดสั้น ขนาดเล็กกว่าใช้

k ɔ m⁵ - d ɔ m⁵ และ kim - dim⁵ ตามลำดับ

คย. may⁶ k ɔ m⁵ ni:⁶ san⁵ kum⁵ - dum⁵

(ไม้ท่อนนี้สั้น)

22. to:⁵ - lo:⁵

ลักษณะเปิดอ้ากว้างๆ เปิดโล่งโล่ง

คย. pa?³ tu:¹ ʔa:⁵ to:⁵ - lo:⁵

(ประตูเปิดอ้าทิ้งไว้โล่งโล่ง)

23. to:ŋ⁵ - yo:ŋ⁵

น้ำหนักเบาโหวงเหวง ใช้กับภาชนะขนาดใหญ่ เช่น กระจุง หรือ ตะกร้าขนาดใหญ่ ถ้าขนาดเล็กใช้ teŋ⁵ - yeŋ⁵

คย. piat⁴ baw² to:ŋ⁵ - yo:ŋ⁵
(กระจุงเบาโหวงเหวง)

24. co:⁵ - wo:⁵

ลักษณะเป็นรูโหว่ขนาดใหญ่ ถ้าขนาดเล็กใช้ ci:⁵ - wi:⁵

คย. fa:¹ pen¹ hu:² co:⁵ - wo:⁵
(ฝาเป็นรูโหว่ใหญ่)

25. co:k³ - wo:k³

ลักษณะเป็นรูลึกแบบรอยสุนัขขุด ใช้กับขนาดใหญ่และลึก ถ้าเป็นรอยฉีกขาดตะลุแต่่วัดคูมีลักษณะแบนบางใช้ ca:k³ - wa:k³

คย. ma:¹ k^h ut⁷ pen¹ hu:² ca:k³ - wa:k³ (หมาขุดเป็นรูลึก)

26. ph^hɔ:⁵ - lɔ:⁵

ลักษณะบานหรืองามนำรักขนาดกลาง ๆ ถ้าขนาดเล็กใช้ p^hɛ:⁵ - li:⁵ ถ้าขนาดใหญ่ใช้ p^hɔ:⁵ - lɔ:⁵

คย. dɔ:³ ba:n² p^hɔ:⁵ - lɔ:⁵ (ดอกบาน)

27. tɔk⁸ - kɔk⁸

น้ำหนักค่อนข้างมาก ใช้กับสิ่งใหญ่ เช่น ข่งที่บรรจุของแล้ว ถ้าขนาดเล็กกว่าใช้ tu:k⁸ - ku:k⁸

คย. k^h eŋ³ nak⁷ tɔk⁸ - kɔk⁸
(ข่งหนัก)

28. tɔŋ⁶ - kɔŋ⁶

ใช้บอกลักษณะแฉวนห้อยของสิ่งที่มีน้ำหนัก หรือภาชนะที่บรรจุของมีน้ำหนักแฉวนห้อยอยู่ เช่น ตะกร้าขนาดเล็ก

คย. sa:⁶ hɔy⁵ tɔŋ⁶ - kɔŋ⁶

(ตะกร้าแฉวนห้อย; มีน้ำหนักของสิ่งทีบรรจุข้างในด้วย)

29. $t\ ɔ\ ɲ^5 - ʔ\ ɔ\ ɲ^5$

ลักษณะสิ่งของหรือสถานะที่บรรจุสิ่งของขนาดใหญ่ แต่มี

น้ำหนักเบา ใช้กับขนาดใหญ่กว่าเบา $tɛ\ ɲ^5 - ʔ\ ɛ\ ɲ^5$

ดข. $piat^4\ baw^2\ t\ ɔ\ ɲ^5 - ʔ\ ɔ\ ɲ^5$

(กระบุงเบาโหวงหวง)

30. $c\ ɔ\ ː^5 - p\ ɔ\ ː^5$

ลักษณะของรูที่ถูเจาะทะลุขนาดกลาง ขนาดเล็กใช้ $ciː^5 - wiː^5$

ขนาดใหญ่ใช้ $coː^5 - woː^5$

ดข. $faː^1\ pen^1\ huː^2\ c\ ɔ\ ː^5 - p\ ɔ\ ː^5$ (ฝาเป็นรูโหว)

31. $k\ ɔ\ t^7 - d\ ɔ\ t^7$

ลักษณะของแข็งขนาดกลางสั้นมาก ขนาดเล็กใช้ $kit^7 - dit^7$

ขนาดใหญ่ใช้ $kut^7 - dut^7$ ทั้งสามคำนี้ใช้กับสิ่งที่ไหลออกมามีขนาดสั้น

ดข. $haː\ ɲ^1\ maː^1\ san^5\ k\ ɔ\ t^7 - d\ ɔ\ t^7$ (หางหมาสั้นกุด)

32. $k\ ɔ\ m^5 - d\ ɔ\ m^5$

ลักษณะสิ่งเป็นชิ้นเป็นท่อนขนาดกลางสั้น ขนาดเล็กใช้

$kim^5 - dim^5$ ขนาดใหญ่ใช้ $kum^5 - dum^5$

ดข. $may^6\ san^5\ k\ ɔ\ m^5 - d\ ɔ\ m^5$

(ไม้เป็นท่อนสั้นๆ)

3. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกปริมาณ

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกปริมาณมาก น้อย ปานกลาง ของสิ่งต่างๆ ให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 35 คำ ดังนี้

1. $si?^8 - si?^8$

ปริมาณฝนตกแบบพริ้วๆ ตกไม่มากแต่ต่อเนื่อง ไม่มีหยุด

ดข. $fon^1\ tok^7\ si?^8 - si?^8$

(ฝนตกพริ้วๆ)

2. **lit⁸ - lit⁸**

ปริมาณน้ำน้อยขนาดไหลรินๆ ไหลทีละน้อยแต่ต่อเนื่อง ไม่มีหยุด ใช้กับน้ำในลำธารที่มีปริมาณน้ำน้อยมาก

คย. nam⁶ lay¹ lit⁸ - lit⁸

(น้ำไหลรินๆ)

3. **tik⁷ - tik⁷**

ลักษณะของการทำไปเรื่อยๆ ไม่หยุดหย่อน สะสมปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

คย. ña⁷ pay² tik⁷ - tik⁷ kam² - diaw² k w³ le:w⁶

(ทำไปเรื่อยๆ ได้ขงก็เสร็จ)

4. **p^het⁵ - p^het⁵**

แคดร้อนจัด ร้อนเปรี้ยวๆ ใช้กับปริมาณความร้อนของแคด

คย. de:t³ h w⁶ n⁶ p^het⁵ - p^het⁵

(แคดร้อนเปรี้ยวๆ)

5. **ba⁸ - ba⁸**

ฝนตกจ๊กๆ ปริมาณน้ำฝนมากขนาดน้ำเจ็จนองจนได้ยินเสียงฝนตกกระทบผิวน้ำบนดินเสียงดัง ba⁸ - ba⁸ ถ้าปริมาณมากกว่านี้ใช้ bak⁸ - bak⁸

คย. fon¹ tok⁷ ba⁸ - ba⁸

(ฝนตกจ๊กๆ)

6. **bak⁸ - bak⁸**

ฝนตกหนักมากกว่า ba⁸ - ba⁸

คย. fon¹ tok⁷ bak⁸ - bak⁸

(ฝนตกหนักมาก)

7. **kaŋ⁴ - kaŋ⁴**

ปริมาณน้ำไหลพลั่งๆ ไหลเชี่ยว

คย. nam⁶ lay¹ kaŋ⁴ - kaŋ⁴

(น้ำไหลพลั่งๆ)

เขี้ยวกราก

8. laŋ⁶ - laŋ⁶

ปริมาณน้ำที่ขึ้นสูงมาก ไหลนองล้นออกมาอย่างรุนแรง และ

คย. nam⁶ lay¹ laŋ⁶ - laŋ⁶

(น้ำไหลเขี้ยวกราก)

9. swa:⁴ - swa:⁴

ฝนตกแบบตกลงมาชั่วคราวเพียงเล็กน้อยแล้วหยุดไป, ซ่าๆ

คย. fon¹ tok⁷ swa:⁴ - swa:⁴

(ฝนตกซ่าๆ)

10. ŋiwa:⁴ - ŋiwa:⁴

ขี้เขี้ยว เยอะแยะ ปริมาณมากจนนิ้วเนี่ย

คย. me:⁴ kay³ liaŋ⁶ lu:k⁴ n w y⁵ ŋiwa:⁴ - ŋiwa:⁴

(แม่ไก่เลี้ยงลูกไก่ขี้เขี้ยว)

11. ŋi:p⁴ - ŋi:p⁴

ลักษณะการกระพือปีกบินทีละหลายๆ ใช้กับสิ่งเล็ก เช่น นก ลูก-

ไก่

คย. nok⁸ bin² ma:² ŋi:p⁴ - ŋi:p⁴

(นกบินมากมาย)

12. wa:p⁴ - wa:p⁴

อาการลดลงอย่างรวดเร็วของปริมาณน้ำในลำคลองหรือในที่

บริเวณกว้าง เช่น บริเวณน้ำนองท่วม

คย. nam⁶ loŋ² wa:p⁴ - wa:p⁴

(น้ำลดลงเรื่อยๆ อย่างรวดเร็ว)

13. luk⁸ - luk⁸

มากมาย หลังไหลไปกันมากมาย

คย. k^h on² tew² ka:ŋ¹ k w ŋ² luk⁸ - luk⁸

(คนเดินถนนกันมากมาย)

มากๆ

14. **kut⁸ - kut⁸**

ไหลไม่หยุด ไหลออกเป็นจำนวนมาก เช่น อากาศเล็ดไหลออก

คย. **lue:at⁴ lay¹ kut⁸ - kut⁸**

(เล็ดไหลออกมากไม่หยุดเลย)

15. **cuŋ⁶ - cuŋ⁶**

ลักษณะควันที่พุ่งขึ้นเป็นปริมาณมาก เป็นควันจากเชื้อเพลิงที่มี

ความชื้นสูง

คย. **k^hwan² k^huŋ⁵ cuŋ⁶ - cuŋ⁶**

(ควันขึ้นโหมง)

16. **suy¹ - suy¹**

ฝนตกขนาดปรอยๆ ลงเม็ดเบาบางและตกอย่างต่อเนื่อง

คย. **fon¹ tok⁷ suy¹ - suy¹**

(ฝนตกปรอยๆ)

17. **?ot⁸ - ?ot⁸**

ปริมาณเนื่องแน่น แน่นชนิด

คย. **k^hon² la:y¹ ?ot⁸ - ?ot⁸**

(คนมากมายแน่นชนิด)

18. **p^ho:⁶ p^ho:⁶**

ปริมาณมากเป็นฝูงๆ ใช้กับสิ่งเล็ก เช่น แมลงเม่า

คย. **ma:ŋ² - maw⁴ bin² ma:² p^ho:⁶ - p^ho:⁶**

(แมลงเม่าบินมาเป็นฝูงๆ)

19. **so?⁸ - so?⁸**

อาการน้ำตาไหลพรากๆ ปริมาณน้ำหยดที่ละมากๆ ต่อเนื่องกัน

คย. **nam⁶ ta:¹ n w y⁶ so?⁸ - so?⁸**

(น้ำตาไหลพรากๆ)

20. **m w y⁶ - m w y⁶**

เวลาติ๊กมากขึ้นเรื่อยๆ

ดข. d·x k⁷ ma:² m ɔ y⁶ - m ɔ y⁶

(เด็กมากขึ้นเรื่อยๆ)

21. sia?⁸ - sia?⁸

ปริมาณฝนที่ตกหนักกว่าพริ้วๆแต่ไต่อย่างค่อยๆ ค่อยเรื่อยๆ

หยุด

ดข. fon¹ tok⁷ sia?⁸ - sia?⁸

(ฝนตกหนักกว่าตกพริ้วๆ)

22. lwa?⁸ - lwa?⁸

ลักษณะการไหลของน้ำในแม่น้ำที่ปริมาณมาก ไหลเร็วและแรง

กระแสน้ำไหลเอ่อขึ้น

ดข. nam⁶ lay¹ lwa?⁸ - lwa?⁸ (น้ำไหลเชี่ยวกราก)

23. cwa:³ - cwa:³

บ่อยๆ บ่อยมาก

ดข. ma:² ?ɛ:w³ ha:¹ cwa:³ - cwa:³ n x:⁴

(มาเยี่ยมบ่อยๆ นะ)

24. kuak³ - kuak³

เสียงน้ำที่ไหลออกจากภาชนะที่ละหลายๆ หรือปริมาณเลือดที่ไหล

ออกจากอวัยวะของสัตว์ที่ละหลายๆ ไหลไม่หยุด ไหลโกรกๆ

ดข. lwa:⁴ lay¹ ?ɔ:k³ k^h ɔ:² k^h wa:y² kuak³ - kuak³

(เลือดไหลออกจากคอควายโกรกๆ)

25. lwa:ŋ³ - lwa:ŋ³

ไหลเชี่ยวเป็นเกลียวใหญ่ ใช้กับเวลาน้ำท่วมอย่างรวดเร็ว เชี่ยว

กราก

ดข. nam⁶ lay¹ lwa:ŋ³ - lwa:ŋ³

(น้ำไหลเชี่ยวกราก)

26. pik⁸ - sik⁸

หยดเหมะๆ

ดข. nam⁶ n ɔ y⁶ pik⁸ - sik⁸

(นำทชคเหมาะสมๆ)

27. **ciw² - wiw²**

ลักษณะใสแจ้วแต่อยู่ลึกมาก เช่น น้ำในบ่อลึก มองเห็นลึกๆ ลึบๆ

คย. nam⁶ nay² b ɔ :¹ say¹ ciw² - wiw²

(น้ำในบ่อใสมาก)

28. **ce:w² - ce:w²**

ใสแจ้ว ใช้กับน้ำที่อยู่ในภาชนะดิน เช่น น้ำในแก้วใสๆ มองเห็น

ง่าย

คย. nam⁶ nay² ke:w⁵ say¹ ce:w² we:w²

(น้ำในแก้วใสแจ้ว)

29. **ko?⁸ - ɲo?⁸**

ก่องพะเนิน ก่องสูงๆ ใช้กับของใหญ่

คย. k^h:⁵ - ɲi:n:⁵ k ɔ ɲ¹ ko?⁸ - ɲo?⁸

(ขะก่องพะเนิน)

30. **ko:n⁴ ɲo:n⁴**

ก่องพะเนินเตินทีก ก่องใหญ่สูงกว่า ko?⁸ - ɲo?⁸

คย. h ɔ m¹ ti:am² k ɔ ɲ¹ ko:n⁴ - ɲo:n⁴ k^ha:y¹ ba?³ ? ɔ :k³

(กระเทียมก่องพะเนินเตินทีกขายไม่ออก)

31. **h ɔ m³ - h ɔ :³**

ขนาดเข้าโคล กำลังห้ามๆ ใช้กับผลไม้

คย. ba?³ - muan⁴ kam¹-lan² m ɔ :k⁴ h ɔ m³ - h ɔ :³

(มะม่วงกำลังห้ามๆ)

32. **? ɔ t⁸ - h ɔ t⁸**

กำลังพอดี ใช้กับสภาพอากาศหนาวเย็น

คย. na:w¹ ? ɔ t⁸ - h ɔ t⁸

(หนาวกำลังพอดี)

33. **mit⁷ - mɔt⁷**

ประปราย ใช้กับฝนตกปริมาณน้อย ลงเม็ดเล็กๆ ห่างๆ

คย. fon¹ tok⁷ mit⁷ - m ɔ t⁷
(ฝนตกประปราย)

34. yit⁷ - y ɔ t⁷
ปริมาณฝนเท่ากับ mit⁷ - m ɔ t⁷

คย. fon¹ tok⁷ yit⁷ - y ɔ t⁷
(ฝนตกประปราย)

35. m ɔ t⁷ - met⁷
ใช้กับปริมาณฝนที่ลงเม็ดปะแปะ เม็ดฝนใหญ่กว่า mit⁷ - m ɔ t⁷

คย. fon¹ tok⁷ m ɔ t⁷ - met⁷
(ฝนเริ่มลงเม็ดปะแปะ)

4. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกรณ

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกรณ เช่น จืด ขม น้อยหรือมาก หรือกำลังพอดี คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 5 คำ ดังนี้

1. ce?⁷ - p^hɛ?⁷
ลักษณะรสจืด

คย. som⁵ ca:ŋ¹ ce?⁷ - p^hɛ?⁷
(ส้มมีรสจืด)

2. ?ɛ?⁷ - pe?⁷
ลักษณะรสขี้ด

คย. ke:ŋ¹ ca:ŋ¹ ?ɛ?⁷ - pe?⁷
(แกงมีรสขี้ด...)

3. c ɔ ?⁷ - p^h ɔ ?⁷
ลักษณะรสขี้ดมาก

คย. ke:ŋ¹ ca:ŋ¹ c ɔ ?⁷ - p^h ɔ ?⁷
(แกงมีรสขี้ดมาก...)

4. c ɔ m³ - l ɔ m³

ลักษณะรสนิยมพอเหมาะ ขมกำลังดี

คย. $baʔ^3 - kwe:\eta^6 k^h om^1 c \text{ } \text{ } m^3 - l \text{ } \text{ } m^3$

(มะเขือพวงขมกำลังดี)

5. $c \text{ } \text{ } k^7 - k \text{ } \text{ } k^7$

ลักษณะรสนิยม ค่อนข้างขม (แต่ก็อร่อย)

คย. $ke:\eta^1 p^h ak^7 k^h i: -siat^3 k^h om^1 c \text{ } \text{ } k^7 - k \text{ } \text{ } k^7$

(แกงผักขี้เหล็กมีรสขมอร่อยดี...)

5. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกรูปร่าง

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกลักษณะรูปร่างของคน สัตว์ สิ่งของต่างๆ ให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ลักษณะอ้วน ผอม เตี้ย ต่ำ ขาว สั้น สวขงาม น่ารัก เป็นรู เป็นหลุม เป็นช่อง ฯลฯ คำประเภทนี้รวบรวมได้ 33 คำ ดังนี้

1. $\eta un^3 - \eta un^3$

ลักษณะสั้นหรือกระเพื่อมของกล้ามเนื้อ - ไชมัน ของคนอ้วน

เวลาเคลื่อนไหว

คย. $pa:5 - ke:w^5 tuy^5 cin^6 p \text{ } \text{ } :^2 san^3 \eta un^3 - \eta un^3$

(ป้าแก้วอ้วนจนเนื้อสั้น, กระเพื่อม)

2. $cit^8 - hit^8$

ลักษณะกำลังเต่งตึงเนื้อสาว, รุ่ม, รุ่มกระเตาะ, สวขน่ารัก

คย. $n \text{ } \text{ } \eta^6 pen^1 sa:w^1 cit^8 - hit^8$

(น้องเป็นสาวรุ่ม)

3. $ke\eta^5 - de\eta^5$

ลักษณะรูปร่างผอมเกร็งแต่แข็งแรงปกติ

คย. $bun^2 - si:1 p^h \text{ } \text{ } m^1 ke\eta^5 - de\eta^5$

(บุญสี่ผอมเกร็ง)

4. $k^h e\eta^5 - ye\eta^5$

ลักษณะรูปร่างผอมแห้งแรงน้อย

คย. $k^h on^2 p^h \text{ } \text{ } m^1 k^h e\eta^5 - ye\eta^5$

(คนผอมแห้งแรงน้อย)

5. k^hε:w² - ye:w²

ลักษณะรูปร่างผอมบางและสูง

คย. k^hon² tu:a¹ le:p⁴ k^hε:w² - ye:w²

(คนตัวผอมบางสูง)

6. ?ε?⁸ - tε?⁸

ลักษณะรูปร่างอ้วนเตี้ย เตี้ยตะแหมะแข

คย. k^hon² tam³ ?ε?⁸ - tε?⁸

(คนเตี้ยตะแหมะแข)

7. mε?⁸ - kε?⁸

ลักษณะรูปร่างอ้วนเตี้ยเหมือน ?ε?⁸ - tε?⁸

คย. k^hon² tam³ mε?⁸ - kε?⁸

(คนเตี้ยตะแหมะแข)

8. twt³ - bwt³

ลักษณะเป็นรูปร่างแบน ทำให้ดูรูปไม่สวย เช่น รุงนุก ขนาดใหญ่

ใช้ tot³ - bot³

คย. hu:²-daŋ² leŋ⁴ twt³ - bwt³

(รุงนุกกว้างแบน...)

9. kw?⁸ - ɲw?⁸

ลักษณะงอนยื่นออกมา ใช้กับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กใช้

ki?⁸ - ɲi?⁸

คย. kon⁵ kwŋ³ kw?⁸ - ɲw?⁸

(ก้านงอนใหญ่มาก)

10. ?wŋ¹ - pŋŋ¹

รูปร่างอ้วนใหญ่ เนื้อแน่น

คย. mε:⁴ nu:an² tuy⁵ ?wŋ¹ - pŋŋ¹

(แม่้วนอ้วน...)

11. ?wŋ¹ - lŋŋ¹

ลักษณะทองอีค อ้วนดู ใช้กับขนาดใหญ่

คย. sop⁷ kay⁴ ใน n¹ - lɯn¹
(ศพพองอืด)

12. k ɔ̄ ɲ⁵ - d ɔ̄ ɲ⁵
ลักษณะรูปร่างผอมสูง สูงชะลูด

คย. bun² - pan¹ su:ɲ¹ k ɔ̄ ɲ⁵ - d ɔ̄ ɲ⁵
(บุญป็นสูงชะลูด)

13. m ɔ̄ k³ - ? ɔ̄ k³
ลักษณะเป็นมันเลื่อม เช่น หัวล้านเหม่งๆ

คย. hu:a¹ la:n⁶ m ɔ̄ k³ - ? ɔ̄ k³
(หัวล้านเหม่งๆ)

14. ca:t⁴ - la:t⁴
ลักษณะรูปร่างเรียวยาว ขาวเพื่อย อาการพุ่งคิ้วเคลื่อนไหวขนาน

คย. ɲu:² tu:a¹ na:w² ca:t⁴ - la:t⁴
(งูตัวขาวเพื่อย)

15. puk⁷ - luk⁷
ลักษณะรูปร่างฮ้วนตะปุกลูกน่ารัก

คย. n ɔ̄ ɲ⁶ tuy⁵ puk⁷ - luk⁷
(น้องฮ้วนตะปุกลูก)

16. cuk⁷ - puk⁷
ลักษณะตั้งขึ้นเป็นพุ่มเล็กๆ เช่น เกล้าผม ผมจุก

คย. n ɔ̄ ɲ⁶ mat⁸ p^hom¹ cuk⁷ - puk⁷
(น้องท่าผมจุก...)

17. cut⁷ - p^hut⁷
ลักษณะสิ่งเล็กๆ ไส้ออกมาขนาดปลายนิ้วหัวแม่มือ

คย. het⁷ ? ɔ̄ :k³ cut⁷ - p^hut⁷
(เห็นไส้ออกมา...)

18. tot³ - bot³

ลักษณะเป็นช่องกว้างและสูงกว่า tɯt³ - bɯt³

คย. hu:² daŋ² kuaŋ¹ to³ - bo³

(จมูกมีรูกว้างไว้)

19. ko:k³ wo:k³

ลักษณะชูปเขียว โหลหล แบบคนคิดขาสพติด

คย. na:⁵ p^h ɔ m¹ ko:k³ - wo:k³

(หน้าชูปเขียว โหลหล)

20. ko:ŋ⁵ - ŋo:ŋ⁵

ลักษณะรูปโค้งงอ

คย. k^ha:¹ ŋ ɔ:² ko:ŋ⁵ - ŋo:ŋ⁵

(ขาโค้งงอ)

21. co:ŋ⁵ - ?o:ŋ⁵

ลักษณะรูปใบหน้าขาไม่ได้สัดส่วน

คย. na:⁵ na:w² co:ŋ⁵ - ?o:ŋ⁵

(ใบหน้าขา...)

22. k^ho:ŋ⁵ - yo:ŋ⁵

ลักษณะรูปร่างสูงโขง

คย. k^hoŋ² su:ŋ¹ k^ho:ŋ⁵ - yo:ŋ⁵

(คนสูงโขง)

23. ?ɔy⁵ - lɔy⁵

ลักษณะใสสะอาดสะอาด หน้าดูน่ารัก หมดงคดมองใส

คย. na:⁵ mot⁷ ?ɔy⁵ - lɔy⁵

(หน้าตาหมัดคดมองใส)

24. pɔk⁷ - lɔk⁷

ลักษณะรูปร่างเตี้ยต่ำ

คย. ?a:y⁵ tu:a¹ tam³ pɔk⁷ - lɔk⁷

(พี่ตัวเตี้ยต่ำ...)

25. $c\text{v}t^7 - p^h\text{v}t^7$

ลักษณะสิ่งเล็กไหล่งออกออกมา ไหญ่กว่าใช้ $cut^7 - put^7$

คย. $het^7 ?\text{v} :k^3 c\text{v}t^7 - p^h\text{v}t^7$

(เห็นเล็กๆ ไหล่ออกมา...)

26. $c\text{v}t^7 - l\text{v}t^7$

ลักษณะสิ่งเล็ก สะอาดหมดจด สวยงามน่ารัก

คย. $na:5 k^h a:w c\text{v}t^7 - l\text{v}t^7$

(หน้าขาวหมดจดน่ารัก)

27. $k\text{v}\eta^5 - d\text{v}\eta^5$

ลักษณะรูปร่างผอมโซ แบบคนดูภาพท่รุคโทรมมาก

คย. $ʔa:y^5 - de:\eta^2 p^h\text{v} m k\text{v}\eta^5 - d\text{v}\eta^5$

(พีแดงผอมโซ)

28. $ʔ\text{v}t^7 - t\text{v}t^7$

ลักษณะสิ่งเล็กน่ารัก กระต๊อค กลมกสิ่งได้รูป

คย. $ha:\eta^4 \eta a:m^2 ʔ\text{v}t^7 - t\text{v}t^7$

(รูปร่างงามกระต๊อคได้สัดส่วน)

29. $ʔ\text{v}\eta^1 - p\text{v}\eta^1$

ลักษณะนูนกลม, ป่องออกมา ขนาดเล็ก

คย. $se:\eta^1 - la:5 t\text{v}:\eta^6 ma:n^2 ʔ\text{v}\eta^1 - p\text{v}\eta^1$

(แสงหล้าตั้งครรภ์ท้องนูนออกมา...)

30. $k^h\text{v}\eta^5 - y\text{v}\eta^5$

ลักษณะรูปร่างคนป่วยที่ผอมซุบ ร่วงโรย

คย. $k^h a m^2 - ma:2 p^h\text{v} m^1 k^h\text{v}\eta^5 - y\text{v}\eta^5$

(ตำมาผอมซุบ...)

31. $k^h\text{v} : - \eta^h\text{v} :$

ลักษณะค่อม, ค้อม

คย. $la\eta^1 k\text{v}\eta^3 k^h\text{v} :^2 - \eta^h\text{v} :^2$

(หลังค่อม...)

32. ʔ ɔ̄ t̄³ - ʔ ɔ̄ ɲ⁵

ลักษณะยาวเกินพอดี ถ้ามักกว่าใช้ ʔo:t̄³ - ʔo:ɲ⁵

คย. sa:w¹ ʔɛ:w² na:w ʔ ɔ̄ t̄³ - ʔ ɔ̄ ɲ⁵

(สาวเอวยาวเกินพอดี...)

33. ʔo:t̄³ - ʔo:ɲ⁵

ลักษณะรูปร่างสูงปรี๊ด

คย. ba:w³ tu:a¹ su:ɲ¹ ʔo:t̄³ - ʔo:ɲ⁵

(หนุ่มตัวสูงปรี๊ด)

6. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกสภาพ

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกสภาพเช่น ร้อน อ่อน แข็ง เหนียว นุ่ม ชุ่ม ชื่น เก่า ใหม่ ฯลฯ คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 52 คำ ดังนี้

1. tiɲ⁵ - tiɲ⁵

ลักษณะแน่นเปรี๊ยะ ตึงเปรี๊ยะ เช่น ลักษณะผูกมัดแน่นเปรี๊ยะ

คย. pi:⁴ maɪ⁸ p om¹ k en⁴ tiɲ⁵ - tiɲ⁵

(ที่ผูกผมตึงเปรี๊ยะ)

2. ciw⁵ - ciw⁵

ลักษณะเย็นยะเยือก เช่น น้ำเย็น หรือลมเย็น

คย. lom² yen² ciw⁵ - ciw⁵

(ลมเย็นยะเยือก)

3. ci:t̄³ - ci:t̄³

ลักษณะเย็นเฉียบ เย็นน้อยกว่า ciw⁵ - ciw⁵ เช่น น้ำเย็น มือเย็น

คย. nam⁶ yen² ci:t̄³ - ci:t̄³

(น้ำเย็นเฉียบ)

4. wi:⁴ - wi:⁴

ลักษณะร้อนวูบๆ เช่น เปลวแดดร้อน ถ้ามักกว่า เช่น เปลวไฟใช้

wo:⁴ - wo:⁴

คย. $pew^1 de:t^3 h \text{ ɔ} :n^6 wi:^4 - wi:^4$
(เปลวแดดร้อนวูบๆ)

5. $na:p^3 - na:p^3$

ลักษณะเหนียวเหนอะหนะ เช่น ผิวหนังคนที่เหงื่อออกมาเพราะร้อน หรือ ทำงานหนักจนเหงื่อไหลแล้วทำให้ตัวเหนียว

คย. $tu:a^1 ya:\eta^2 na:p^3 - na:p^3$
(ตัวเหนียวเหนอะหนะ)

6. $ña:w^6 - ña:w^6$

ลักษณะระเหยแห้งอย่างรวดเร็ว เช่น ผ้าเปียกที่นำไปผึ่งแดดแล้วเริ่มแห้งจึ้นเรื่อยๆ

คย. $p^h a: ^5 he\eta^5 ña:w^6 - ña:w^6$
(ผ้าแห้งจึ้นเรื่อยๆ)

7. $p^h uy^4 - p^h uy^4$

ลักษณะร่วน ไม่เกาะติดกัน เช่น ผงคินร่วน หรือ ข้าวแห้งเป็นก้อนที่หลุดออกจากกันเป็นเม็ดๆ แล้ว

คย. $n \text{ ɔ} :y^5 \text{ ɥ} up^8 \text{ ɥ} din^2 h\text{ ɔ} : ^5 p^h uy^4 - p^h uy^4 n \text{ ɔ} : ^4$
(นื้อขุยดินให้ร่วนนะ)

8. $no\eta^2 - no\eta^2$

ลักษณะกลมเกลี้ยงและผิวต่งตึงจนแลดูวาวใส เช่น มะนาว หรือ แผลบวมปุจฉจนแทบแตกปริ

คย. $ba?^3 - na:w^2 say^1 no\eta^2 - no\eta^2$
(มะนาวผิวเกลี้ยงใส...)

9. $wo:^4 - wo:^4$

ลักษณะความร้อนสูงจากเปลวไฟ ถ้าน้อยกว่า เช่น เปลวแดดใช้ $wi:^4 - wi:^4$

คย. $pew^1 fay^2 h \text{ ɔ} :n^6 wo:^4 - wo:^4$
(เปลวไฟร้อนจัด)

10. **ŋo:k⁴ - ŋo:k⁴**

ลักษณะถูกโฉนฉาน ใช้กับเปลวไฟ

คย. fay² luk⁸ ŋo:k⁴ - ŋo:k⁴

(ไฟถูกโฉน)

11. **wu:p⁴ - wu:p⁴**

ลักษณะร้อนเป็นระชะๆ ร้อนวูบวาบ

คย. fay² h w:ŋ⁶ wu:p⁴ - wu:p⁴

(ไฟร้อนวูบวาบ)

12. **nuk⁷ - nuk⁷**

ลักษณะน้มเหนียว เช่น ข้าวเหนียวสุกที่ปั้นคสังจนเหนียวน้ม

คย. k^haw⁵ nuan² nuk⁷ - nuk⁷

(ข้าว (ที่คสังจนเป็นก้อนเหนียว) น้มมือ...)

13. **nuŋ⁵ - nuŋ⁵**

ลักษณะน้มหยุ่นๆ เช่น ผิวเนื้อคนเจ้าเนื้อ

คย. ŋip⁸ p^h w:³ nuan² nuŋ⁵ - nuŋ⁵

(จับ (ผิว) คุน้มมือ...)

14. **m w k⁸ - m w k⁸**

ลักษณะละเอียคเหนียว เช่น เนื้อที่สับละเอียคมาคๆ

คย. luŋ² la:p⁴ cin⁶ m w k⁸ m w k⁸ n x:⁴

(ลูงสับเนื้อให้ละเอียคๆ นะ)

15. **nia?⁸ - nia?⁸**

ลักษณะเหนียวหนับๆ เช่น ลักษณะสิ่งที่มีเมือกหรือขาง ผู้พูคเอา
มือคคๆ คุมเมือกจะเหนียวคคมือ หรือ ใช้กับผิวคนเป็นเหงื่อเหนียวเหนอะหนะ

คย. tu:a¹ ya:ŋ² nia?⁸ - nia?⁸

(ตัวเหนียวเหนอะหนะ)

16. **kek⁷ - dek⁷**

ลักษณะแข็งทื่อ เช่น สัตว์คาย ใช้กับสิ่งเล็ก ฉ้าใหญ่กว่าใช้

k x k⁷ - d x k⁷

คย. nu:¹ ta:y¹ tu:a¹ k^hɛŋ¹ kek⁷ - dek⁷
(หนูตายตัวแข็งแก่ก...)

17. ceŋ⁸ - feŋ⁸

ลักษณะของที่มีน้ำซึมออกมาและๆ เช่น แหนมที่เก็บไว้นานๆ
หรืออาหารบูดมีน้ำซึมออกมา

คย. cin⁶ - som⁵ pen¹ nam⁶ ceŋ⁸ - feŋ⁸
(แหนมมีน้ำออกมาและๆ)

18. ?ek⁷ - ?iek⁷

ลักษณะเป็นกองเล็กๆ ใช้กับของบางเบา เช่น หล้าแห้ง ฝ้าย
บางๆ เล็กๆ

คย. na:⁵ tok⁷ hi:a⁴ k^o:ŋ¹ ?ek⁷ - ?iek⁷
(หล้าหล่นอยู่เป็นกองเล็กๆ)

19. ?um⁶ - k^hum⁶

มิด โพล์เพลส

คย. haw² kin¹ k^haw⁵ ɛ:ŋ² ?ia:m² mu:t⁴ ?um⁶ - k^hum⁶
(เรากินข้าวเป็นตอนมิด โพล์เพลส)

20. k^hum⁶ - lum⁶

มิดครีม ลักษณะฟ้าครีมมิดฝนโกล์จะตก

คย. fa:⁶ mu:t⁴ k^hum⁶ - lum⁶
(ฟ้ามีครีม)

21. ?uk⁸ - muk⁸

ลักษณะชื้นชุ่มน้ำ เช่น ฝ้ายเปียกชุ่มน้ำ

คย. p^ha:⁵ cu:m⁴ ?uk⁸ - muk⁸
(ฝ้ายเปียกชุ่มน้ำ)

22. kɔk⁷ - dɔk⁷

ลักษณะแข็งมาก ใช้กับสิ่งใหญ่ ถ้าเล็กกว่าใช้ kek⁷ - dek⁷

คย. may⁶ k^hɛŋ¹ kɔk⁷ - dɔk⁷
(ไม้แข็งมาก...)

23. ๗ ๕ ๗^๘ - ม ๕ ๗^๘

สภาพของของเหลว หรือมีของเหลวปนที่ถูกละเอียดทิ้งไว้ไม่นาน

ดข. p^ha:⁵ ce:⁴ nam⁶ han⁵ ๗๕๗^๘-ม๕๗^๘ กั๗^๒ ba^๗-day⁵ sak^๘

(ผ้าขนน้ำทิ้งไว้ (ในภาชนะ) ยังไม่ได้ซักเลย...)

24. ka^๗ - ๗๗^๗

ลักษณะฮักกว้าง เช่น ผลไม้เปลือกแตกฮ้า ปากแผลฮ้า แยกออก

ดข. ba^๗-k ๖ :⁶-ke:๗^๒ te:k^๓ ๗a:⁵ ka^๗ - ๗๗^๗

(ทับทิมแตกฮ้าอยู่...)

25. kap^๓ - dap^๓

ลักษณะแข็ง ใช้กับสิ่งแบนบางเป็นแผ่นๆ ขนาดเล็ก

ดข. k^haw⁵-te:n¹ k^he๗¹ kap^๓ - dap^๓

(ข้าวแตน (คล้ายข้าวตังแต่หนากว่า) เป็นแผ่นแข็ง...)

26. ka:p^๓ - da:p^๓

ลักษณะแข็ง ใช้กับสิ่งแบนบางเป็นแผ่นๆ ขนาดใหญ่

ดข. ka:p^๓ - ma:k^๓ he๗⁵ ke๗¹ ka:p^๓ - da:p^๓

(กาบหมาก (โคนใบหมาก) แข็ง...)

27. k^ha:k^๓ - la:k^๓

ลักษณะของไรที่กัดมาก และอาจขูดด้วยบางส่วน โกรโรโกโส

ดข. lot^๘ kaw^๓ k^ha:k^๓ - la:k^๓

(รดก่าโกรโรโกโส)

28. puk^๘ - suk^๘

สภาพผมที่ยุ่งเหยิงไม่เป็นระเบียบ

ดข. k^ham² - n ๖ :y⁵ pe:๗¹ p^hom¹ puk^๘ - suk^๘

(ถ้าน้อยทำผมยุ่งเหยิงเป็นกระเซิง)

29. tup^๘ - ๗up^๘

ลักษณะบวมดู ใช้กับสิ่งเล็ก เช่น ตา

l ๕ y²

จากกัน

คย. la:¹ tup⁷ tup⁸ - ทุป⁸

(ตาบวมดู)

30. cuy⁵ - luy⁵

ลักษณะกำลังพอดี ใช้กับของเหลวอุ่น

คย. nam⁶ ใบน³ cuy⁵ - luy⁵

(น้ำอุ่นกำลังพอดี)

31. sun³ - bun³

ลักษณะฟูพองไม่เป็นระเบียบ ใช้กับขนาดใหญ่ น้อยกว่าใช้

sɔn³ - bɔn³

คย. p^hom¹ pu?⁸ sun³ - bun³

(นมฟูพองยุ่งเหยิง)

32. co?⁸ - fo?⁸

ลักษณะเป็นน้ำแฉะๆ มีฟองขึ้น ใช้กับปริมาณมาก

คย. ke:ŋ¹ bu:t³ pen¹ pu:ak³ co?⁸ - fo?⁸

(แกงนวดเป็นฟองขึ้น)

33. k^ho?⁸ - lo?⁸

ลักษณะเก่าถูกทิ้งไว้เพราะชำรุด ใช้งานไม่ได้

คย. kaw⁵ - ?i:⁵ kaw³ k^ho?⁸ - lo?⁸

(แก้อี้เก่า...)

34. ?o:k³ - ทุo:k³

ลักษณะของสิ่งที่ทิ้งไว้เป็นกอง ใช้กับขนาดใหญ่ ถ้าขนาดกลาง

ใช้ ?ɔk⁷ - ทุɔk⁷ ขนาดเล็กใช้ ?ek⁷ - ทุek⁷

คย. p^ha:⁵ kɔ:¹ ?o:k³ - ทุo:k³

(ผ้ากองพะเนิน)

35. sok³ - tok³

ลักษณะเป็นฝุ่นจับแลดูไม่สดใส

คย. to?⁸ mon³ sok³ - tok³

(โต๊ะเป็นสีหม่นแลดูไม่สดใส (เพราะฝุ่นจับหนา))

36. ʔək⁷ - ʔək⁷

ลักษณะของสิ่งที่ทิ้งไว้เป็นกอง ใช้กับขนาดกลาง ถ้าขนาดใหญ่

ใช้ ʔo:k³ - ʔo:k³ ขนาดเล็กใช้ ʔek⁷ - ʔek⁷

คย. p^ha:⁵ cet⁸ - hɯ:an² kɔ:^η ʔək⁷ - ʔək⁷
(ผ้าจีวรกองอยู่)

37. sɔk⁸ - tɔk⁸

สภาพขมข่อ หม่นหมอง ซบเซา จับเงา ซึมเซา ใช้กับสิ่งที่มี

ขนาดเล็ก

คย. pɔ:⁴ na:⁵ mɔ:^η sɔk⁸ - tɔk⁸
(พ่อน้ำหม่นหมอง)

38. sɔn³ - bɔn³

ลักษณะฟูพอง ใช้กับขนาดเล็ก ถ้าใหญ่กว่าใช้ sun³ - bun³

คย. p^hom¹ pu:⁸ sɔn³ - bɔn³
(ผมฟูพอง)

39. p^hut³ - p^hu:⁵

ลักษณะสากๆ หรือระคายมือเต็มไปหมด

คย. nɔ:⁴ lu:k⁴ ca:² p^hut³ - p^hu:⁵
(น้องลูกสากเต็มไปหมด)

40. p^ho?⁸ - p^he?⁸

ลักษณะห่อไว้หลวมๆ ถ้าหลวมมากจนหลุดใช้ p^ho:² - p^he:²

คย. hɔ:³ - tɔ:^η lom¹ p^ho?⁸ - p^he?⁸
(ห่อ (ด้วยใบตอง) หลวม...)

41. p^ho:² - p^he:²

สภาพที่หลุดออกจากกันเพราะห่อไว้หลวมหรือยึดไม่แน่น ถ้า

ห่อหลวมๆ แล้วยึดไว้ได้อยู่ใช้ p^ho?⁸ - p^he?⁸

คย. hɔ:³ - tɔ:^η lut⁷ p^ho:² - p^he:²
(ห่อ (ด้วยใบตอง) หลุดออกจากกัน)

42. **to:ŋ³ - te:ŋ³**

ลักษณะยาน หรือห้อยโคงเตง ถ้าเตี้ยกว่าใช้ ta:ŋ³ - te:ŋ³

คย. ba?³ - fak⁸ h ɔ:y⁵ to:ŋ³ - te:ŋ³

(พักห้อยโคงเตง)

43. **wo:k³ - wa:k³**

ลักษณะนึ่งข้าวเป็นรอยโหว่ใหญ่ๆ หลายแห่ง

คย. k^hon² tuk⁸ say³ su:a⁵ wo:k³ - wa:k³

(คนจนใส่เสื่อข้าวเป็นรอยโหว่ใหญ่ๆ หลายแห่ง)

44. **n ɔ:m⁵ - ne:m⁵**

ลักษณะอ่อน นุ่มนึ่ม เช่น แป้งที่กำลั้งถูกนวดเพื่อทำขนมเทียน

คย. pe:ŋ⁵ k^haw⁵ - nom¹ c ɔ:k⁷ ? ɔ:n³ n ɔ:m⁵ - ne:m⁵

(แป้งขนมเทียนอ่อนนุ่มนึ่ม)

45. **m ɔ?⁸ - me?⁸**

ลักษณะอ่อนนึ่ม เช่น ผิวเค็กทารก

คย. la?³ - ? ɔ:n³ n ɔ:y⁵ tu:a¹ ? ɔ:n³ m ɔ?⁸ - me?⁸

(เด็กน้อยตัวนึ่ม...)

46. **m ɔ?⁸ - ma?⁸**

ลักษณะเหลวและแฉะเหนียว เหนียวเหนอะหนะ

คย. pe:ŋ⁵ ne:w¹ m ɔ?⁸ - ma?⁸

(แป้งเหนียวเหนอะหนะ)

47. **w ɔ?⁷ - wa?⁷**

สภาพนึ่งข้าวออกจากกัน เช่น ผ้าขาด บาดแผลนึ่งข้าว

คย. p^ha:⁵ si:k³ w ɔ?⁷ - wa?⁷

(ผ้านึ่งข้าว...)

48. **ta:ŋ³ - te:ŋ³**

สภาพห้อยยาน ห้อยช้อย ถ้ามานกว่าใช้ to:ŋ³ - te:ŋ³

คย. ?uy⁶ nom² ãa:n ta:ŋ³ - te:ŋ³

(ชายนมยานโคงเตง)

49. **ta:p³ - te:p³**

สภาพหลวมโคร่งเกร่ง ไม่ได้สัดส่วน

คย. ʔa:y⁵ say³ sɯa:⁵ ʔi:n ta:p³ - te:p³

(ฟ้าใส่เสื้อหลวมโคร่งเกร่ง)

50. **na:p³ - ne:p³**

เหนอะหนะ

คย. me:⁴ tu:a¹ ya:ŋ² na:p³ - ne:p³

(แม่ตัวเหนียวเหนอะหนะ)

51. **la:ŋ⁴ - le:ŋ⁴**

ลักษณะเป็นตาห่างๆ หลวมโพลกเพลก ดูไม่งามตา

คย. sa:w¹ say³ p^ha:⁵ ta:¹ ha:ŋ³ la:ŋ⁴ - le:ŋ⁴

(สาวใส่ผ้าตาห่าง; จนแลเห็นผิวหนังได้ผ้า)

52. **sɯk⁸ - sak⁸**

ลักษณะเปลือกโชก

คย. p^ha:⁵ pia?⁷ sɯk⁸ - sak⁸

(ผ้าเปลือกโชก)

7. **คำวิเศษณ์ของพยางค์ที่สื่อความหมายนอกต้นฐาน**

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายนอกต้นฐานลักษณะต่างๆ เช่น กลม แบน ทุ แหลม เป็นต้น คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 17 คำ ดังนี้

1. **pit⁷ - cit⁷**

ลักษณะสิ่งเล็กๆยาวปลายแหลมเป็ยบ

คย. di:n² sɔ:¹ liam⁵ pit⁷ - cit⁷

(ดินสอดแหลมเป็ยบ)

2. **cik⁷ - pik⁷**

ลักษณะสิ่งที่มีฐานและมีขดแหลมเป็ยบ เช่น เจคีย์

คย. ʔa:t⁴ liam⁵ cik⁷ - pik⁷

(เจคีย์ขดแหลมเป็ยบ)

3. **pen⁵ - wen⁵**

ลักษณะสิ่งกลมและแบน เช่น ผ่าขวคน้ำอัดลมที่ทุบจนแบนแล้ว

คย. fa:¹ k^huat³ mon² pen⁵ - wen⁵

(ผ่าขวด (ที่ทุบให้แบนแล้ว) กลม...)

4. **k^hem⁵ - lem⁵**

ลักษณะสิ่งแบน ใช้กับขนาดเล็ก เช่น ห่อข้าวแบนๆ ขนาดใหญ่

ใช้ k^hɿ m⁵ - lɿ m⁵

คย. hɔ:³ k^haw⁵ pe:p⁴ k^hem⁵ - lem⁵

(ห่อข้าวแบนแต่คแต่)

5. **puŋ⁴ - wuŋ⁴**

ลักษณะกลมหนา ไม่ได้สัดส่วน ใช้กับขนาดเล็ก เช่น ใบหน้าคน

คย. na:⁵ mon² puŋ⁴ - wuŋ⁴

(ใบหน้ากลมและหนาไม่ได้สัดส่วน)

6. **pɿn⁵ - wɿn⁵**

ลักษณะกลมหนา ใช้กับขนาดใหญ่ เช่น เขียง

คย. k^hiaŋ¹ mon² pɿn⁵ - wɿn⁵

(เขียงทั้งกลม หนา และใหญ่)

7. **k^hɿ m⁵ - lɿ m⁵**

ลักษณะสิ่งแบนใหญ่ ถ้าขนาดเล็กกว่าใช้ k^hem⁵ - lem⁵

คย. ba?³ - ba:⁵ fak⁷ ni:⁶ pɿn⁴ k^hɿ m⁵ - lɿ m⁵

(ตะบัวฝักนี้แบนและใหญ่มาก)

8. **?um⁶ - lum⁶**

ลักษณะกลมดิก

คย. dɯ:an² mon² ?um⁶ - lum⁶

(เดือนกลมดิก)

9. **muk⁸ - kuk⁸**

ลักษณะสิ่งเล็กยาวปลายหุ้ม ตรงข้ามกับ pit⁷ - cit⁷

- คย. $\text{din}^2 - \text{s} \text{ว} :^1 \text{mum}^4 \text{muk}^8 - \text{kuk}^8$
(คืนสอทุ)
10. $\text{p}^{\text{h}} \text{u} :^5 - \text{lu} :^5$
ลักษณะปุคออกมา ใช้กับสิ่งเล็ก
- คย. $\text{n} \text{ว} \text{ฏ}^6 \text{?om}^2 \text{k}^{\text{h}} \text{aw}^5 - \text{nom}^1 \text{ke:m}^5 \text{pu:t}^4 \text{p}^{\text{h}} \text{u} :^5 - \text{lu} :^5$
(น้องอมขนมแก้มปุค...)
11. $\text{pok}^7 - \text{lok}^7$
ลักษณะปุคยูนออกมาเป็นลูกกลมๆ เช่น หัวโนปุค
- คย. $\text{hu} : \text{a}^1 \text{no}^2 \text{pen}^1 \text{noy}^3 \text{pok}^7 - \text{lok}^7$
(หัวโนปุคเป็นลูกกลมๆ)
12. $\text{pok}^8 - \text{k}^{\text{h}} \text{ok}^8$
ลักษณะปุคยูนออกมาเป็นลูกกลมๆ แต่ขนาดใหญ่กว่า $\text{pok}^7 -$
- คย. $\text{hu} : \text{a}^1 \text{k}^{\text{h}} \text{aw}^3 \text{pen}^1 \text{pom}^1 \text{pok}^8 - \text{k}^{\text{h}} \text{ok}^8$
(หัวเข้าเป็นปมยูนเป็นลูกกลมๆ)
13. $\text{t} \text{ว} \text{p}^7 - \text{k}^{\text{h}} \text{ว} \text{p}^7$
ลักษณะเป็นลูกกลมๆ เล็กๆ เช่น เห็นเผา
- คย. $\text{het}^7 \text{t}^{\text{h}} \text{ว} : \text{p}^3 \text{mon}^2 \text{t} \text{ว} \text{p}^7 - \text{k}^{\text{h}} \text{ว} \text{p}^7$
(เห็นเผากลมๆ...)
14. $\text{?} \text{ว} \text{m}^5 - \text{l} \text{ว} \text{m}^5$
ลักษณะของที่ขคจนเป็นวง, กลมแบน, กลมตะล่อมป้อม
- คย. $\text{?} \text{ว} \text{ฏ}^5 - \text{l} \text{ว} \text{ฏ}^5$
ลักษณะเป็นหลุมเล็ก
- คย. $\text{ta} : \text{ฏ}^2 \text{pek}^1 \text{k}^{\text{h}} \text{um}^1 \text{?} \text{ว} \text{ฏ}^5 - \text{l} \text{ว} \text{ฏ}^5$
(ถนนเป็นหลุมเล็กๆ...)

lok⁷

16. $m \text{ ɔ } k^8 - k \text{ ɔ } k^8$

ลักษณะของสิ่งที่มีสัณฐานกลมเคี้ยวเล็กน้อยแต่ลำสั้น หรือแข็งแรง,

ขู

คย. hu:a¹ m ɔ m⁴ m ɔ k⁸ - k ɔ k⁸

(หัวขู...)

17. $c \text{ ɔ } k^7 - p \text{ ɔ } k^7$

ลักษณะของสิ่งทรงสูงแหลมตั้งอยู่แต่ใหญ่กว่า cik⁷ - pik⁷

คย. t^ha:t⁴ taŋ⁵ c ɔ k⁷ - p ɔ k⁷ yu: bon² d ɔ y²

(เจดีย์ตั้งอยู่บนภูเขา)

8. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกสี

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกสีต่างๆ ของคน สัตว์ สิ่งของ เช่น สีผิวของคน สีของดอกไม้ สีของเสื้อผ้า เป็นต้น คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 23 คำ ดังนี้

1. $m \text{ ɔ } y^2 - m \text{ ɔ } y^2$

ลักษณะสีผิวที่ค่อนข้างคล้ำแต่ไม่ถึงกับดำ แต่ก็ไม่ขาวละออ หรือสีข้าวของเครื่องใช้ เสื้อผ้า ที่ค่อนข้างแก่สีคล้ำลง

คย. pi:⁴ say³ sɯ:a⁵ si:¹ m ɔ y² - m ɔ y²

(ที่ใส่เสื้อสีมอๆ)

2. $piŋ^5 - liŋ^5$

ลักษณะสีแดงระเรื่อ ใ้แก่ตาแดงระเรื่อ ปากแดงระเรื่อ

คย. pa:k³ de:ŋ² piŋ⁵ - liŋ⁵

(ปากแดงระเรื่อ)

3. $ci:t^3 - p^hi:t^3$

ลักษณะสีผิวที่คล้ำแคดจืดๆ (แต่ดำน้อยกว่าผิวของชนชาตินิโกร)

และใช้กับวัยเด็ก ขนาดตัวเล็กๆ

คย. ?i:³ n ɔ y⁵ tu:a¹ dam² ci:t³ - p^hi:t³

(อีหน้อยตัวดำเป็นหนึ่งขง)

4. $k^{h}ik^{7} - tik^{7}$

ลักษณะสี่คำคล้ายสกปรก ได้แก่สีน้ำตาลอมที่เปื้อนมอมแมมของ

เด็กๆ สีซีโคล

ตย. $k^{h}i: k^{h}ay^{2}k^{h}w: dam^{2}k^{h}ik^{7} - tik^{7}$

(ซีโคลคอคาคะปี่หลี)

5. $k^{h}im^{2} - mim^{2}$

ลักษณะสี่คำจัดใช้กับสิ่งเล็กๆ ถ้าขนาดกลางใช้ $k^{h}um^{2} - mum^{2}$

ขนาดใหญ่แบบมองเห็นตะกุ่มๆ ดูไม่ชัดเจนว่าเป็นอะไรใช้ $k^{h}um^{2} - mum^{2}$

ตย. $ʔa^{3} - ʔaŋ^{1}tit^{7}k^{h}e:n^{1}dam^{2}k^{h}im^{2} - mim^{2}$

(อะไรติดที่แขนค้ำๆ)

6. $k^{h}i: - ti:$

ลักษณะสี่คำขมขะมอม หรือเปื้อนมอมแมม หรือสีผิวค้ำค้ำ

ของเด็กๆ

ตย. $la^{3} - ʔw^{3}tu:a^{1}dam^{2}k^{h}i: - ti:$

(เด็กน้อยตัวค้ำมอมแมม)

7. $mik^{8} - kik^{8}$

ลักษณะสี่คำมากกว่าคำ $ci:t^{3} - p^{h}i:t^{3}$ ใช้กับสิ่งเล็กๆ หรือเด็กๆ

ตย. $la^{3} - ʔw^{3}tu:a^{1}dam^{2}mik^{8} - kik^{8}$

(เด็กน้อยตัวค้ำเป็นหนึ่งขง)

8. $siŋ^{2} - hiŋ^{2}$

ลักษณะสี่คำแดงระเรื่อคล้าย $piŋ^{5} - liŋ^{5}$

ตย. $pa:k^{3}de:ŋ^{2}siŋ^{2} - hiŋ^{2}$

(ปากแดงระเรื่อ)

9. $pueŋ^{5} - lueŋ^{5}$

ลักษณะสี่คำแดงแจ๋ ใช้กับสี่แดงเท่านั้น

ตย. $sa:w^{1}say^{3}se:a^{5}si:de:ŋ^{2}pueŋ^{5} - lueŋ^{5}$

(สาวใส่เสื้อสีแดงแจ๋)

10. p^huu:⁵ - luu:⁵

ลักษณะสี่คำจัด ใช้กับของใหญ่ หรือคนตัวใหญ่ผิวดำคล้ายจัดแบบ
ชนชาตินิโกร เป็นสี่คำที่แฝงความน่าเกลียดน่ากลัว

คย. k^hon² ni:⁸ - ko² tu:a¹ dam² p^huu:⁵ - luu:⁵

(คนนิโกรตัวดำทะมึนทึน)

11. k^huu?⁸ - luu?⁸

ลักษณะสี่คำคร่ำคร่า คำสนิทอย่างกันหม้อแกง

คย. kon⁵ - m w:⁵ dam² k^huu?⁸ - luu?⁸

(กันหม้อคำป้อ)

12. ? ʒ m³ - s ʒ m³

ลักษณะสี่เสียงอ้อย เช่น สีของดอกบานบุรี

คย. d w k³ ba:n² - bu³ - li:² si:¹ luu:aŋ¹ ? ʒ m³ - s ʒ m³

(ดอกบานบุรีสีเหลืองอ้อย)

13. sa:ŋ² - ha:ŋ²

ลักษณะสี่แดงเก่าๆ แดงเพราะมีเชื้อราขึ้น เช่น ช้างข้าวโพด เส้น
ผมแตกปลายมากๆ

คย. kɛ:n¹ k^haw⁵ - sa?³ - li:² de:ŋ sa:ŋ² - ha:ŋ²

(ช้างข้าวโพดมีสีแดง)

14. k^huy³ - yuy³

ลักษณะหลายๆ ขยุกขยิก ให้ความรู้สึกน่าเกลียด น่าขยะแขยง

คย. tok⁸ - to:² tu:a¹ la:y² k^huy³ - yuy³

(ตุ๊กแกตัวลายขยุกขยิก)

15. k^hum² - mum²

ลักษณะสี่คำ ใช้กับของใหญ่แบบมองเห็นไม่ชัดเจน

คย. ?a?³ - ŋaŋ¹ dam² k^hum² - mum² yu:³ han⁵

(อะไรคำตะกุ่มๆ อยู่那儿)

16. ?ut⁸ - hut⁸

ลักษณะสีหมองคล้ำ ค่ำคล้ำ แบบปากคนป่วย หรือคนที่แขนง้านานๆ สีทองเหลืองแก่ๆ ที่ขึ้นสนิม ทองเหลืองแก่ๆ

คย. pa:k³ saw⁵ ?ut⁸ - hut⁸
(ปากซีดคล้ำมาก)

17. sok³ - tok³

ลักษณะสีค้ำหม่นหมอง ค้ำเพราะฝุ่นจับเขลอะ หรือเก่าคร่ำคร่า

คย. ?a:y⁵ say³ su:a⁵ si:¹ mon³ sok³ - tok³
(ที่ขายใส่เสื้อสีค้ำคร่ำคร่า)

18. k^him² - mim²

ลักษณะสีค้ำ ไข้กับของเล็กที่มองเห็นไม่ชัดเจน เล็กกว่านี้ใช้

k^him² - mim²

คย. ?a?³ - ?aŋ¹ dam² k^him² - mim² yu:³ cək⁸
(อะไรค้ำๆ อยู่มุมห้อง)

19. ?ua?⁸ - cua?⁸

ลักษณะสีเหลืองซีด เช่น คนป่วย หรือ คนตาย

คย. k^hon² nək² ta:y¹ ?ua:ŋ¹ ?ua:⁸ - cua?⁸
(คนนอนตายผิวสีเหลืองซีด)

20. tum⁵ - tu:⁶

ลักษณะสีหมองมืด คล้ำ ไม่สดใส เช่น สีของหน่อไม้คองที่คองไม่ได้ที่เป็นสีคล้ำ สีสริมฝีปากคนเวลาหนาวจัดหรือเจ็บป่วย

คย. nə:³ dək² si:¹ saw⁵ tum⁵ - tu:⁶
(หน่อไม้คองสีคล้ำ)

21. tək⁵ - tək:⁶

ใช้สื่อความหมายเดียวกับ tum⁵ - tu:⁶

22. to:⁵ - te⁵

ลักษณะหลายๆ ตาใหญ่ๆ หรือลายดอกใหญ่ๆ บนเนื้อผ้า

คย. p^ha:⁵ k^ha?³ - ma:⁶ la:y² to:⁵ - te:⁵

(ผ้าขาวม้าลายตาใหญ่)

23. t ɔː⁵ - tɛː⁵

ลักษณะหลายๆ ตาเล็กๆ หรือลายดอกเล็กๆ สีสดใสนนเนื้อผ้า

คย. n ɔ ɲ⁶ say³ sɯːa⁵ la:y² t ɔː⁵ - tɛː⁵

(น้องใส่เสื้อลายตุ๊ต)

9. คำวิเศษณ์ของพยางค์ที่สื่อความหมายบอแสง

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกลักษณะของแสง เช่น แสงเป็นประกาย เป็นแสงสว่างสุดโพล่ง แสงกระทบ เป็นฉับ คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 10 คำ ดังนี้

1. mip⁸ - mip⁸

ลักษณะวาวระยับ เป็นแสงแวววาว

คย. say³ k'am² lɯːam⁵ mip⁸ - mip⁸

(ประดับทองคำวาวระยับ)

2. wip⁸ - wip⁸

ลักษณะของแสงดวงเล็กๆ ที่มีการเคลื่อนไหวกระทบ หรือฉับวับเป็นระยะ ได้แก่ แสงดาว หรือแสงหิ่งห้อย ใช้กับปริมาณน้อย

คย. hiŋ³ - h ɔ y⁵ bin wip⁸ - wip⁸

(หิ่งห้อยบินวิบวับ; ตัวเดียว)

3. mɛp⁸ - mɛp⁸

ลักษณะของแสงที่ปรากฏเร็วๆ ต่อเนื่องเป็นช่วงๆ ได้แก่แสงจาก

ฟ้าแลบ

คย. faː⁶ mɛ:p⁴ mɛp⁸ - mɛp⁸

(ฟ้าแลบแปล้นแปล้น)

4. ŋiwa?⁸ - ŋiwa?⁸

ลักษณะเป็นประกายวาวระยับระยับ เรืองอร่าม ได้แก่ แสงหิ่งห้อย หรือประกายของทองคำ ใช้กับปริมาณมาก

คย. hiŋ³ - h ɔ y³ bin² maː² ŋiwa?⁸ - ŋiwa?⁸

(หิ้งห้อยบินมาระยิบระยับ; จำนวนมาก)

5. $m \text{ ɕ } \eta^2 - m \text{ ɕ } \eta^2$

ลักษณะเป็นประกายวาววาว ได้แก่พื้นน้ำเมื่อต้องแสงแดดจ้า ใช้กับ

ปริมาณมาก

คย. $nam^6 \text{ ɲ } \eta^2 \text{ ɰ} : am^5 \text{ m } \text{ ɕ } \eta^2 - m \text{ ɕ } \eta^2$

(น้ำนอง (ท่วมสูงจน) คูเป็นประกายวาว)

6. $mo : \eta^2 - mo : \eta^2$

ลักษณะเป็นแสงไฟลูกโพล่งเป็นดวงๆ ได้แก่ แสงคบไฟ หรือแสงโคม อาจเป็นเปลวไฟเคลื่อนไหววนวาวอยู่กับที่ หรือเคลื่อนที่ไปตามผู้ถือ เห็นระยะไกล

คย. $phay^1 \text{ ta} : m^1 \text{ fay}^2 \text{ mo} : \eta^2 - mo : \eta^2$

(ใครจุด (หรือถือคบ) ไฟลูกโพล่ง)

7. $mia \eta^2 - mia \eta^2$

ลักษณะแสงไฟเรืองๆ แสงริบหรือจวนดับ ได้แก่ แสงตะเกียงดวงเล็กๆ หรือแสงที่เห็นระยะไกลๆ หรือแสงจากถ่านไฟที่กำลังใกล้จะมอดดับ

คย. $p \text{ ɕ } \eta^4 \text{ ta} : m^1 \text{ fay}^2 \text{ mia} \eta^2 - mia \eta^2 \text{ ma} : ^2 \text{ pu} : \eta^6$

(เขา (ถือตะเกียง) จุดไฟเรืองๆ มานุ่น)

8. $se : ^5 - le : ^5$

ลักษณะแสงเจิดจ้า ได้แก่ แสงแดดตอนที่พระอาทิตย์ส่องสว่าง

เจิดจ้าหลังฝนตก

คย. $de : t^3 \text{ ? } \text{ ɰ} : k^3 \text{ se} : ^5 - le : ^5$

(แดดออกเจิดจ้า)

9. $?um^4 - hum^4$

ลักษณะแสงสว่างเรืองรองเป็นประกาย แสงเจิดจรัส มีลักษณะเป็นรังสี สดใสกระฉ่าง มองแล้วชื่นตาชื่นใจ เช่น รังสีของจิตผู้มีบุญญาธิการ

คย. $se : \eta^1 \text{ p }^h \text{ a} ?^8 \text{ k }^h \text{ iaw}^1 \text{ ?um}^4 - hum^4$

(แสงพระ (พุทธรูป) สว่างเรืองรอง)

10. $m \text{ ɰ } p^8 - map^8$

ลักษณะแสงเลื่อมระยิบระยับ แบบแสงจากประกายโลหะหรือ

อัญมณีต้องแสงไฟ

คย. ke:w⁵ t^๖ η⁵ fay² m^๖ p⁸ - mep⁸
(แก้วต้องแสงไฟเป็นประกายระยิบระยับ)

10. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกเสียง

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกเสียงลักษณะต่างๆ เช่น เสียงดัง เสียงค่อย เสียงร้องของคน สัตว์ สิ่งของ เสียงที่เกิดจากการกระทำของคน เป็นต้น คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 98 คำ ดังนี้

1. pit⁷ - pit⁷

เสียงน้ำหยดต่างๆ

คย. nam⁶ n^๖ w:y⁶ pit⁷ - pit⁷

(น้ำหยดต่างๆ)

2. ci:t⁸ - ci:t⁸

เสียงจิ้งหรีดร้องจืดจืด

คย. ci:⁵ - hi:t³ h^๖ w: η^๖ ci:t⁸ - ci:t⁸

(จิ้งหรีดร้องจืดจืด)

3. si:⁵ - si:⁵

เสียงหายใจของเด็กเล็กๆ

คย. n^๖ w η^๖ ha:y¹ - cay² dan² si:⁵ - si:⁵

(น้องหายใจดังพึ่ๆ)

4. hi:⁴ - hi:⁴

เสียงผู้ใหญ่หัวเราะชอบใจ

คย. luη² k^h ay⁴ - hu:a¹ hi:⁴ - hi:⁴

(ลุงหัวเราะชอบใจ)

5. keη⁵ - keη⁵

เสียงตีระฆัง

คย. k^h u:² ti:¹ la?³ - kaη² dan² keη⁵ - keη⁵

(ครูตีระฆังดังแก๊งๆ)

6. ?e:p⁴ - ?e:p⁴

เสียงห่านร้อง

- คย. ha:n³ h ɔ :ŋ⁶ ?e:p⁴ - ?e:p⁴
(ห่านร้องอาบเอบ)
7. ?e:t⁷ - ?e:t⁷
เสียงเขี่ยครื่อง
- คย. k^h:at³ h ɔ :ŋ⁶ ?e:t⁷ - ?e:t⁷
(เขี่ยครื่องเสียงดัง...)
8. ?we:p⁴ - ?we:p⁴
เสียงเขี่ยคที่กำลังถูกรุกคคาบคาอยู่ในปากครื่อง
- คย. k^h:at³ h ɔ :ŋ⁶ ?we:p⁴ - ?we:p⁴
(เขี่ยครื่องเสียงดัง...)
9. kwe:p⁴ - kwe:p⁴
เสียงขบเคี้ยวแคบหมู หรืออาหารกรอบชิ้นค่อนข้างใหญ่
- คย. luŋ² ki:aw⁶ k^he:p⁴ - mu:¹ dan² k^hwe:p⁴ - k^hwe:p⁴
(ลุงเคี้ยวแคบหมู (หนังหมูทอดกรอบ) ดังกรูบกรูบ)
10. k^hek⁸ - k^hek⁸
เสียงเค็กไอเค็กๆ
- คย. la?³ - ? ɔ :n³ ?ay² k^hek⁸ - k^hek⁸
(เค็กไอคังเค็กๆ)
11. bet⁸ - bet⁸
เสียงน้ำแกงในหม้อต้มกำลังเริ่มเดือดตามขอบติดกับผนังหม้อ
- คย. m ɔ :⁵ - ke:ŋ¹ du:at³ bet⁸ - bet⁸
(หม้อแกงเดือดปุดๆ)
12. bep⁸ - bep⁸
เสียงบ่นแบบ “ปากเป็ยกปากแฉะ” บ่นไม่รู้เลิก
- คย. me:⁴ com¹ bep⁸ - bep⁸
(แม่บ่นไม่หยุด...)
13. bem⁴ - bem⁴

เสียงบ่น

ดบ. me:⁴ com³ bem⁴ - bem⁴
(แม่บ่น...)

14. ฤๅะ?⁸ - ฤๅะ?⁸

เสียงลูกควายร้อง

ดบ. k^hwa:y² n ɔ:y⁵ h ɔ:ŋ⁶ ฤๅะ?⁸ - ฤๅะ?⁸
(ลูกควายร้อง...)

15. ฤๅะ:³ - ฤๅะ:³

เสียงสุนัขทรงแบบไม่พอใจเมื่อเริ่มถูกแก้งหรือแห่

ดบ. ma:¹ k^ha:ŋ² ฤๅะ:³ - ฤๅะ:³
(หมาทรง...)

16. ฤๅะ:t⁷ - ฤๅะ:t⁷

เสียงเขียดร้อง

ดบ. k^hi:at³ h ɔ:ŋ⁶ ฤๅะ:t⁷ - ฤๅะ:t⁷
(เขียดร้อง...)

17. ฤๅะw⁵ - ฤๅะw⁵

เสียงแมวร้อง

ดบ. me:w² h ɔ:ŋ⁶ ฤๅะw⁵ - ฤๅะw⁵
(แมวร้องเหมียวๆ)

18. sep⁷ - sep⁷

เสียงคนเดินด้วยเท้าเปล่าเบาๆ บนพื้นเรียบ

ดบ. p^hay¹ tew² dan² sep⁷ - sep⁷
(ใครเดินเสียงเบาๆ)

19. he:⁴ - he:⁴

เสียงหัวเราะแบบผู้ใหญ่เพศชายที่มีอาการขบขัน

ดบ. lun² k^hay⁴ - hu:a he:⁴ - he:⁴
(ลุงหัวเราะแหะๆ)

20. let⁷ - let⁷

เสียงหัวเราะชอบใจของผู้ใหญ่เพศหญิงแบบไม่เก็บงำความรู้สึก

คย. na:⁶ h ɔ :t³ let⁷ - let⁷

(น้ำหัวเราะชอบใจ...)

21. wet³ - wet³

เสียงร้องของผู้หญิงเวลาโกรธจัดหรือตกใจจนคุมสติไม่อยู่

คย. na:⁶ huy¹ wet³ - wet³

(น้ำร้องหวีดๆ)

22. tuk⁸ - tuk⁸

เสียงหัวใจเต้นเพราะความกลัว หรือตื่นตื่น หรือเหนื่อยมากๆ

คย. cay¹ ten⁵ tuk⁸ - tuk⁸

(ใจเต้นตึกๆ)

23. p^hut³ - p^hut³

เสียงกรนของผู้ใหญ่เพศชาย กรนคร่อกๆ

คย. luŋ² n ɔ :n² k'on¹ dan² p^hut³ - p^hut³

(ลუნนอนกรนคร่อกๆ)

24. buŋ⁴ - buŋ⁴

เสียงลมพัดอย่างรุนแรง

คย. lom² pat⁸ buŋ⁴ - buŋ⁴

(ลมพัดเสียงดังอื้ออึง)

25. buŋ⁶ - buŋ⁶

เสียงผู้คนโจษขานเซ็งแซ่ เป็นไปในทำนองไม่ดีไม่งาม ระเบ็ง

เซ็งแซ่

คย. p ɔ n⁴ law⁴ kan¹ buŋ⁶ - buŋ⁶

(เขาโจษขานกันให้ระเบ็งเซ็งแซ่)

26. kuŋ:t³ - kuŋ:t³

เสียงเกี้ยวอื่นกรูบๆ

คย. p ɔ :⁴ ki:aw⁶ ?en² dan² kuŋ:t³ - kuŋ:t³

(พ้อเกี้ยวเอ็นดังกกรูบๆ)

27. fu:t⁴ - fu:t⁴

เสียงทาบใจของคนเป็นหวัดคัดจมูก

คย. k^hon² ha:y¹ - cay¹ daŋ² fu:t⁴ - fu:t⁴

(คนทาบใจคั่งพืดฟาด)

28. wu:⁵ - wu:⁵

เสียงลมพัดหวิวๆ

คย. lom² pat⁸ daŋ² wu:⁵ - wu:⁵

(ลมพัดคั่งหวิวๆ)

29. hu:⁴ - hu:⁴

เสียงหัวเราะหึๆ

คย. luŋ² k^hay⁴ - hu:a¹ hu:⁴ - hu:⁴

(ลุงหัวเราะหึๆ)

30. pɔt⁷ - pɔt⁷

เสียงระเบิดหัวเราะชอบใจ หรือขบขันเต็มที่

คย. na:⁶ hɔt³ pɔt⁷ - pɔt⁷

(น้ำระเบิดหัวเราะด้วยความขบขันเต็มที่)

31. ?ɔk⁷ - ?ɔk⁷

เสียงหัวเราะชอบใจ หัวเราะเอ๊กอ้าก

คย. na:⁶ k^hay⁴ - hu:a¹ ?ɔk⁷ - ?ɔk⁷

(น้ำหัวเราะเอ๊กอ้าก)

32. pak³ - pak³

เสียงฟันไม้ด้วยขวาน

คย. luŋ² fun² may⁶ daŋ² pak³ - pak³

(ลุงฟันไม้เสียงดัง...)

33. pak⁷ - pak⁷

เสียงฟันไม้ด้วยขวาน ลักษณะเนื้อไม้แน่นกว่าเสียง pak³ -

pak³

คย. luŋ² fan² may⁶ pak⁷ - pak⁷

(ลุงพันไม้ไปป่า)

34. **baŋ⁴ - baŋ⁴**

เสียงลมพัดรุนแรง ดังปึงๆ ถ้ามักกว่าใช้ buŋ⁴ - buŋ⁴

คย. lom² paɪ⁸ baŋ⁴ - baŋ⁴

(ลมพัดปึงๆ)

35. **cwap³ - cwap³**

เสียงเคี้ยวข้าวจืดๆ

คย. la?³ - ? ɔ :n³ ki:aw⁶ k^haw⁵ dan² cwap³ - cwap³

(เด็กเคี้ยวข้าวคังจืดๆ)

36. **?aŋ⁶ - ?aŋ⁶**

เสียงคนจำนวนมากโห่ร้องแสดงความชอบใจ เป็นเสียงที่ได้ยิน

ระยะไกล

คย. p ɣ n⁴ ho:³ kan¹ ?aŋ⁶ - ?aŋ⁶

(เขาโห่ร้องกันสนุกสนาน)

37. **kwa?⁸ - kwa?⁸**

เสียงคันทูรนทุรยกระแทกกระทึกกับสิ่งกีดขวาง ใช้กับสิ่งเล็ก

คย. pa:¹ tu:a¹ ŋay³ diŋ⁵ kwa?⁸ - kwa?⁸

(ปลาตัวใหญ่คันทูรน...)

38. **kwa:⁴ - kwa:⁴**

เสียงแหวกพุ่มไม้ กอไม้ ที่กีดขวาง ใช้กับสิ่งใหญ่

คย. k^hon² bun³ pa:³ - kho:³ ? ɔ :k³ ma:² k^hwa:⁴ - k^hwa:⁴

(คนแหวกพุ่มไม้ออกมาเสียงคัง...)

39. **kwa:p⁴ - kwa:p⁴**

เสียงขบเคี้ยวของกรอบๆ อันใหญ่

คย. l a ?³ - ? ɔ :n³ kiaw⁶ k^hep⁴ - mu:¹ dan² k^hwa:p⁴ -

k^hwa:p⁴

(เด็กเคี้ยวกินหมูกรอบคังรวมๆ)

40. **ka:p³ - ka:p³**

เสียงเปิดร้อง

คย. pet⁷ h ๖ : η⁶ daη² ka:p³ - ka:p³
(เปิดร้องคังกำบาย)

41. ma?⁸ - ma?⁸

เสียงเคี้ยวของนมมีน้ำปนด้วย เช่น เหมียง (ใบชาหมัก; อาหารของคนไทยถิ่นเหนือโบราณ)

คย. p ๖ :⁴ kiaw⁶ miaη⁵ ma?⁸ - ma?⁸
(พ้อเคี้ยวเหมียงห้วยบาย)

42. ηa:³ - ηa:³

เสียงสุนัขครางเบาๆ แสดงอาการเริ่มไม่พอใจ

คย. ma:¹ k^ha:η² ηa:³ - ηa:³
(หมาคราง...)

43. ηa:t³ - ηa:t³

เสียงกักฟันกรอดๆ

คย. luη² k^ham² η ๖ : η² k^hop⁷ k^hiaw⁵ ηa:t³ - ηa:t³
(สูงกำนอนกักฟันกรอดๆ)

44. ηwa:⁵ - ηwa:⁵

เสียงเค็กร้องไห้แงๆ

คย. la?³ - ? ๖ : η³ hay⁵ ηwa:⁵ - ηwa:⁵
(เค็กร้องไห้แงๆ)

45. ηa:w⁵ - ηa:w⁵

เสียงแมวหง่าวร้อง

คย. me:w² h po:η² h ๖ : η⁶ ηa:w⁵ - ηa:w⁵
(แมวหง่าวร้องหง่าวๆ)

46. fa:t⁴ - fa:t⁴

เสียงร้องให้สูคน้ำมูกพืดฟาด

คย. pi:⁴ hay⁵ fa:t⁴ - fa:t⁴
(พี่ร้องให้พืดฟาด)

47. **sa:w⁶ - sa:w⁶**

เสียงคนห่มมากหัวเราะรื้นเร็งกัน

คย. k^hon² k^hay⁴ - hu:a¹ kan¹ sa:w⁶ - sa:w⁶

(คนหัวเราะกันสนุกสนาน)

48. **wa:y² - wa:y²**

เสียงเด็กตะเบ็งเสียงร้องไห้ด้วยความตกใจหรือเจ็บปวด

คย. la?³ - ?w :n³ hay⁵ wa:y² - wa:y²

(เด็กร้องไห้เสียงดังลั่น)

49. **tup⁸ - tup⁸**

เสียงหัวใจเต้นตุบๆ เพราะตื่นเต้นหรือตกใจเล็กน้อย

คย. cay¹ ten⁵ tup⁸ - tup⁸

(ใจเต้นตุบๆ)

50. **tum⁴ - tum⁴**

เสียงตึกกลองใหญ่

คย. sa?³ - la:³ ti:¹ k ɔ:ŋ¹ tum⁴ - tum⁴

(ช่างกลองตึกกลองใหญ่เสียงดังปึงๆ)

51. **?um⁴ - ?um⁴**

เสียงคนคุยกันแบบฟังไม่ได้ศัพท์ หรือเสียงบ่นของคนแก่ที่พูด

คนเดียว จับความไม่ได้

คย. k^hon² t^haw⁵ com³ ?um⁴ - ?um⁴

(คนแก่บ่นอยู่จื๋มจ๋า)

52. **pok⁷ - pok⁷**

เสียงสับด้วยมีดใหญ่แบบที่มีเขียงรองหรือไม้หมอนรองรับ เช่น

สับเนื้อชิ้นใหญ่ สับกระดูก หรือ ตัดท่อนไม้บนหมอนไม้รองรับ

คย. luŋ² kok⁷ cin⁶ dan² pok⁷ - pok⁷

(ลุงสับเนื้อคังเป็กๆ)

53. **pok⁸ - pok⁸**

เสียงนกลับคั่นไม้ เช่น นกหัวขวานลับคั่นไม้หันมองหรือตัว
หนอนตามเปลือกไม้

คย. $\text{nok}^8 \text{ba}^7 - \text{he}^5 \text{sap}^7 \text{may}^6 \text{pok}^8 - \text{pok}^8$
(นกหัวขวานลับไม้ป่าๆ)

54. $\text{tom}^4 - \text{tom}^4$

เสียงเคาะกระทกสั้นเพี้ยนพื้นกระดานเรือนไม้ เสียงเคาะ
โครมๆ เสียงปิ่นปัก

คย. $\text{?i}^3 - \text{n} \text{v} :y^5 \text{tew}^2 \text{hu}:\text{an}^2 \text{dan}^2 \text{tom}^4 - \text{tom}^4$
(อ้น้อยเคาะคังโครมๆ)

55. $\text{co:k}^3 - \text{co:k}^3$

เสียงน้ำไหลตกจากที่สูงคังโจ๊กๆ เสียงหน้าลงที่ละมากๆ

คย. $\text{nam}^6 \text{lay}^1 \text{co:k}^3 - \text{co:k}^3$
(น้ำไหลโจ๊กๆ)

56. $\text{?op}^3 - \text{?op}^3$

เสียงกบร้องอ้อๆ

คย. $\text{kop}^7 \text{h} \text{v} :\eta^6 \text{?op}^3 - \text{?op}^3$
(กบร้องอ้อๆ)

57. $\text{p}^h \text{op}^8 - \text{p}^h \text{op}^8$

เสียงตีปึก เช่น ไม้ตีปึกคังพับพับ

คย. $\text{kay}^3 \text{top}^7 \text{pi:k}^3 \text{p}^h \text{op}^8 - \text{p}^h \text{op}^8$
(ไม้ตีปึกพับพับ)

58. $\text{p}^h \text{om}^4 - \text{p}^h \text{om}^4$

เสียงกระทกคิ้วน้ำอย่างแรง เช่น เด็กกระโดดลงน้ำจากที่สูง
หรือเสียงปลาใหญ่คั่นในน้ำ

คย. $\text{la}^7 - \text{?} \text{v} :n^3 \text{do:d}^3 \text{nam}^6 \text{p}^h \text{om}^4 - \text{p}^h \text{om}^4$

59. $\text{k}^h \text{ok}^8 - \text{k}^h \text{ok}^8$

เสียงโหนกเวลาเป็นหวัด

คย. $\text{k}^h \text{on}^2 \text{?ay}^2 \text{k}^h \text{ok}^8 - \text{k}^h \text{ok}^8$

(คนไอโหลกๆ)

60. k^ho:ŋ⁵ - k^ho:ŋ⁵เสียงไอแหบๆ เวลาเป็นหวัดลงคอ อากาหรหนักกว่าไอ k^hok⁸ -k^hok⁸คย. la?³ - ? ɔ:n³ ?ay² k^ho:ŋ⁵ - k^ho:ŋ⁵

(เด็กไอเสียงคัง...)

61. bo?⁸ - bo?⁸

เสียงหมกินอาหารเหลว

คย. mu:¹ kin¹ k^haw⁵ daŋ² bo?⁸ - bo?⁸

(หมกินข้าวเสียงคัง...)

62. bot⁸ - bot⁸

เสียงหม้อแกงกำลังเดือดพล่าน ใช้กับขนาดใหญ่

คย. nam⁶ - ke:ŋ¹ m ɔ:⁵ - ñay³ du:at³ bot⁸ - bot⁸

(น้ำแกงหม้อใหญ่เดือดพล่าน)

63. moŋ² - moŋ²

เสียงตีส้องขนาดกลาง (ฟิงนุ่มพู)

คย. k^hom² ti:¹ k ɔ:ŋ⁶ moŋ² - moŋ²

(คนตีส้องเสียงคัง...)

64. mo:ŋ² - mo:ŋ²เสียงตีส้องใหญ่ ขนาดเล็กใช้ moŋ² - moŋ²คย. sa?³ - la:³ ti:¹ k ɔ:ŋ⁶ mo:ŋ² - mo:ŋ²

(ช่างตีส้องเสียงคัง...)

65. mo:ŋ⁵ - mo:ŋ⁵

เสียงตีส้องหลวง (ฆ้องขนาดใหญ่ที่สุด)

คย. pa?⁸ ti:¹ k ɔ:ŋ⁶ mo:ŋ⁵ - mo:ŋ⁵

(พระตีส้องหลวง...)

66. ŋo:³ - ŋo:³

เสียงสุนัขตัวใหญ่คราง

คย. ma:¹ k^ha:ŋ² ŋo:³ - ŋo:³
(สุนัขขราง...)

67. ŋo:⁵ - ŋo:⁵
เสียงร้องไห้เสียงคัง

คย. la?³ - ʔ ɔ :n³ hay⁵ ŋo:⁵ - ŋo:⁵
(เด็กร้องไห้เสียงคัง...)

68. ŋo:ŋ⁴ - ŋo:ŋ⁴
เสียงสุนัขเห่าโง่งๆ

คย. ma:¹ haw³ ŋo:ŋ⁴ - ŋo:ŋ⁴
(หมาเห่าโง่งๆ)

69. soŋ⁵ - soŋ⁵
เสียงแมลงวันบินค่อมหึ่งๆ

คย. me:ŋ² ŋun² t ɔ :m¹ soŋ⁵ - soŋ⁵
(แมลงวันค่อมหึ่งๆ)

70. so:⁴ - so:⁴
เสียงลมพัดซู่ๆ

คย. lom² pat⁸ so:⁴ - so:⁴
(ลมพัดซู่ๆ)

71. lo?⁸ - lo?⁸

เสียงเกวียนที่กำลังเคลื่อนไป ใช้กับเสียงในระยะค่อนข้างไกล และเป็นเกวียนที่บรรทุกของหนัก และมีหลายคัน

คย. si:aŋ¹ l ɔ :⁶ dan² lo?⁸ - lo?⁸
(เสียงเกวียนคัง...)

72. lo:ŋ⁵ - lo:ŋ⁵

เสียงเกวียนที่ได้ยินระยะไกล และเป็นเสียงที่เบาว่าเสียง lo?⁸ - lo?⁸ และมีหลายคัน

คย. si:aŋ¹ l ɔ :⁶ ma:² pu:n⁶ lo:ŋ⁵ - lo:ŋ⁵
(เสียงเกวียนแต่นมาไกลๆ คัง...)

73. $k^h \text{ว} :^4 - k^h \text{ว} :^4$

เสียงเมฆกรนเวลาอ่อนหรือแสดงความพอใจ

ตย. $m\epsilon : w^2 k^h \text{on}^1 k^h \text{ว} :^4 - k^h \text{ว} :^4$

(เมฆกรนคังขรีดๆ)

74. $k^h \text{ว} k^8 - k^h \text{ว} k^8$

เสียงเค็กไอ

ตย. $la^? - ? \text{ว} : n^3 ? ay^2 k^h \text{ว} k^8 - k^h \text{ว} k^8$

(เค็กไอเค็กๆ)

75. $b \text{ว} t^8 - b \text{ว} t^8$ เสียงหม้อแกงเคือด ใช้กับขนาดเล็ก ถ้าเป็นขนาดใหญ่ใช้ $bot^8 -$ bot^8 ตย. $m \text{ว} :^5 - k\epsilon : \eta^1 d\text{u} : at^3 b \text{ว} t^8 - b \text{ว} t^8$

(หม้อแกงเคือดปุดๆ)

76. $b \text{ว} m^4 - b \text{ว} m^4$ เสียงบ่นไม่รู้หยุด ใช้กับเสียงค่อนข้างคังคังฟังชัดกว่า $bem^4 -$ bem^4 และเป็นการพูดซ้ำๆ เพื่อว่ากล่าวตักเตือน (เป็นการบ่นที่มีผู้ฟังรับรู้)ตย. $m\epsilon :^4 com^3 yu :^3 b \text{ว} m^4 - b \text{ว} m^4 t\text{u} \eta^2 - wan^2 ba^3$ $fa\eta^2 ka :^2$

(แม่บ่นปากเปือกปากจ่ออยู่ทุกวันไม่ฟังบ้างหรือ)

77. $m \text{ว} \eta^2 - m \text{ว} \eta^2$ เสียงตื๋องเล็ก ถ้าขนาดใหญ่กว่าใช้ $mo\eta^2 - mo\eta^2$ ใช้กับ

เสียงระยะโกลล์หรือโกล

ตย. $k^h \text{on}^2 ti :^1 k \text{ว} : \eta^6 m \text{ว} \eta^2 - m \text{ว} \eta^2$

(คนตื๋องคัง...)

78. $m \text{ว} \eta^5 - m \text{ว} \eta^5$ เสียงตื๋องเล็ก เช่นเดียวกับเสียง $m \text{ว} \eta^2 - m \text{ว} \eta^2$ แต่ใช้กับ

เสียงที่ได้ยินไกลๆ

คย. si:aŋ¹ k ɔ :ŋ⁶ daŋ² m ɔ ŋ⁵ - m ɔ ŋ⁵
(เสียงข้งคัง...)

79. ŋ ɔ t⁷ - ŋ ɔ t⁷

เสียงเดียวกับอาหารที่มีความเหนียว หรือกรอบ เช่น เย็น หรือ

กระดูกอ่อน

คย. p ɔ :⁴ ki:aw⁶ ?en² daŋ² ŋ ɔ t⁷ - ŋ ɔ t⁷
(พ่อเคี้ยวเอ็นคังกรูบๆ)

80. s ɔ t³ - s ɔ t³

เสียงหายใจของเด็กทารก

คย. la?³ - ? ɔ :n³ ha:y¹ - cay¹ daŋ² s ɔ t³ - s ɔ t³
(เด็กหายใจคัง...)

81. l ɔ ŋ⁵ - l ɔ ŋ⁵

เสียงเกวียนเล่นได้ขึ้นไกลๆ ใช้กับเกวียนที่บรรทุกของเขาๆ
และจำนวนน้อย ถ้าหนักกว่าและมากกว่าใช้ lo:ŋ⁵ - lo:ŋ⁵

คย. me:⁴ day⁵ - ŋin² si:aŋ¹ l ɔ :⁶ daŋ² ma:² l ɔ ŋ⁵ - l ɔ ŋ⁵
(แม่ได้ขึ้นเสียงเกวียนคังมาแต่ไกล)

82. p ɔ ŋ⁵ - p ɔ ŋ⁵

เสียงบุงบินหึ่งๆ

คย. ŋin² bin² p ɔ ŋ⁵ - p ɔ ŋ⁵
(บุงบินหึ่งๆ)

83. p^hia?⁷ - p^hia?⁷

เสียงตี ฟาด หวด ตบ ด้วยไม้เรียว หรือเชือก หรืออื่นๆ เช่น ตีวัว

ตีเด็ก

คย. p ɔ :⁴ ti:¹ ŋu:a² daŋ² p^hia?⁷ - p^hia?⁷
(พ่อตีวัวคังเผื่อๆ)

84. p^hia?⁸ - p^hia?⁸

เสียงตี ฟาด หวด ตบ ด้วยไม้เรียวหรือเชือก หรืออื่นๆ ใช้เช่น
เดียวกับ p^hia?⁷ - p^hia?⁷

p^hia?⁸

คย. me:⁴ cay⁶ pɛ:n⁵ - mɯ:² fa:t⁴ lu:k⁴ daŋ² p^hia?⁸ -

(แม่ใช้ฝ่ามือตีลูกดั่งเผาะๆ)

85. t^hɜ:t³ - t^hɜ:ŋ⁵

เสียงกลองเถิดเทิง

คย. pɜ n⁴ ti:¹ kɔ:¹ daŋ² t^hɜ:t³ - t^hɜ:ŋ⁵

(เขาคีกลองดั่งตะเต็งๆ)

86. pɔk⁷ - pek⁷

เสียงตอกตะปู

คย. pɜ n⁴ ti:¹ lek⁷ - kon² daŋ² pɔk⁷ - pek⁷

(เขาคอกตะปูตังโโกกๆ)

87. ?a:p³ - ?e:p³

เสียงห่านร้อง

คย. ha:n³ hɔ:⁶ daŋ² ?a:p³ - ?e:p³

(ห่านร้องดั่ง...)

88. p^hom⁴ - p^ham⁴

เสียงกระโดดน้ำ หรือเสียงปลาตัวใหญ่ขึ้นในน้ำที่ขังไว้

คย. la?³ - ?ɔ:³ n³ do:t³ nam⁶ p^hom⁴ - p^ham⁴

(เด็กโดดน้ำตุ้มตาม)

89. co:⁵ - ca:⁵

เสียงผู้กันขุขหรือสนทนากันอีกทีก็ แต่ได้ยินระยะห่างๆ

คย. pɜ n⁴ ?u:⁵ kan¹ co:⁵ - ca:⁵

(เขาขุขกันเสียงอีกทีก็)

90. ko:k⁸ - ka:k⁸

เสียงสับเนื้อบนเขียงไม้

คย. pɜ n⁴ la:p⁴ cin⁶ daŋ² ko:k⁸ - ka:k⁸

(เขาสับเนื้อดั่งโกกๆ)

91. buk³ - bak³

เสียงนวดข้าวหรือถั่วเหลืองแห้งซึ่งมักเป็นพ้องๆ ทำด้วยกัน
หลายๆ คน

คย. p ɕ n⁴ ti:¹ thu:a³ daŋ² buk³ - bak³

(เขานวดถั่ว (เหลือง) กันคังปึกๆ)

92. buk⁸ - bak⁸

เสียงคนชกต่อยกันด้วยกำปั้นมือเปล่า (ไม่ใส่นวม)

คย. k^h aw¹ ti:¹ kan¹ daŋ² buk⁸ - bak⁸

(เขาชกต่อยกันคังตวบดับ)

93. p ɔ k⁷ - pek⁷

เสียงฝนตกขณะเริ่มลงเม็ดปะปะ

คย. fon¹ tok⁷ p ɔ k⁷ - pek⁷

(ฝนตกปะปะ)

94. c ɔ m¹ - cem¹

เสียงเล่นน้ำ ใช้กับน้ำตื้น หรือน้ำในภาชนะขนาดใหญ่

คย. la?³ - ? ɔ :n³ n ɔ y⁵ len⁵ nam⁶ c ɔ m¹ - cem¹

(เด็กน้อยเล่นน้ำจ๋อมแจ๋ม)

95. c ɔ :⁵ - ce:⁵

เสียงพูดอ้อแอ้ของเด็กทารก

คย. n ɔ :ŋ⁶ - n ɔ :y⁵ ? u:⁵ c ɔ :⁵ - ce:⁵ yu:³ k^h on² - di:aw²

(น้องน้อยพูดอ้อแอ้อยู่คนเดียว)

96. k^h ɔ t⁸ - k^h et⁸

เสียงกร็อบแกร็บ เช่น เสียงหักข้อนิ้วมือเล่น

คย. ka?³ - du:k³ lan⁴ k^h ɔ t⁸ - k^h et⁸

(กระดุกสั้นกร็อบแกร็บ)

97. b ɔ t⁸ - bet⁸

เสียงน้ำเริ่มเดือดตามริมขอบตึกผนังห่อ

คย. nam⁶ du:at³ b ɔ t⁸ - bet⁸

(น้ำเริ่มเดือดดังๆ)

98. $l \supset p^7 - l \epsilon p^7$

เสียงและเส้นหญ้าของสัตว์ เช่น วัว ควาย หรือช้างใช้วงคังหญ้า

ตบ. $ca: \eta^6 kin^1 \text{ ฦา: }^5 l \supset p^7 - l \epsilon p^7$

(ช้างกินหญ้าเสียงคัง...)

11. คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายบอกอาการ

หมายถึง คำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ทำหน้าที่ขยายคำที่มีความหมายบอกลักษณะหรือสภาพของอาการต่างๆ ของคน สัตว์ สิ่งของ เช่น กิริยา ท่าทาง การเคลื่อนไหว หรือสภาวะความเจ็บป่วยลักษณะต่างๆ คำวิเศษณ์สองพยางค์ประเภทนี้รวบรวมได้ 119 คำ ดังนี้

1. $cin^5 - cin^5$

อาการวิ่งเร็วๆ มาแต่ไกลเพื่อมุ่งให้มาถึงจุดหมาย ณ ตำแหน่งที่ผู้พูดยืนอยู่ ใช้กับอาการวิ่งของเด็กๆ

ตบ. $k^h am^2 la:^5 lon^4 ma: cin^5 - cin^5$

(คำห้าวิ่งฉิวมาแต่ไกล)

2. $dik^7 - dik^7$

อาการแกว่งหางของลูกสุนัขเวลาดีใจ อาการสั่นระริก เช่น หางจิ้งจอกที่เพิ่งขาดหลุดออกมา

ตบ. $ma: ^1 n \supset y^5 kw \epsilon \eta^3 ha \eta^1 dik^7 - dik^7$

(ลูกหมากระดิกหางตุ๊กตุ๊ก)

3. $dim^5 - dim^5$

อาการไต่ของมดตัวเล็กๆ

ตบ. $mot^8 tay^3 dim^5 - dim^5$

(มดไต่ดีบีๆ)

4. $\eta ip^8 - \eta ip^8$

อาการคันเพราะถูกมดตัวเล็กๆ กัด หรือถูกสัตว์จำพวกไรไต่ตาม

ร่างกาย

ตบ. $hay^2 tay^3 \eta ip^8 - \eta ip^8$

5. $yip^7 - yip^7$

อาการกระพริบตาปริบๆ

คย. $n \supset \eta^6 p^h i p^8 ta: ^1 yip^7 - yip^7$

(น้องกระพริบตาปริบๆ)

6. **wit⁷ - wit⁷**

อาการใจสั้นรวางจะขาดใจ

คย. $cay^1 san^3 wit^7 - wit^7$

(ใจสั้นรวางจะขาดใจ)

7. **win⁵ - win⁵**

อาการหมุนคว้าง หรือหมุนตัว ใช้กับสิ่งเล็กๆ ถ้าเป็นสิ่งใหญ่ใช้

$w \supset n^5 - w \supset n^5$

คย. $bay^2 p^h ay^3 p^h at^7 win^5 - win^5$

(ใบไม้หมุนตัว)

8. **p^huk⁸ - p^huk⁸**

อาการเหงื่อไหลไทรยส

คย. $hwa: ^3 paŋ^2 p^h uk^8 - p^h uk^8$

(เหงื่อไหลไทรยส)

9. **duk⁷ - duk⁷**

อาการชักคึกๆ

คย. $k^h on^2 cak^8 duk^7 - duk^7$

(คนชักคึกๆ)

10. **wut⁸ - wut⁸**

อาการร้อนผ่าวขึ้นมากระทันหัน เช่น ร้อนหน้าเวลาโกรธ ร้อน

กายเวลาโดนเปลวแดด

คย. $hwa: ^6 na: ^5 k^h un^5 wut^8 - wut^8$

(หน้าร้อนผ่าวขึ้นมา)

11. **wun⁴ - wun⁴**

อาการปลิวว่อน ใช้กับปริมาณที่เป็นพหูพจน์

คย. $ka?^3 - dat^3 piw^1 wun^4 - wun^4$

(กระดาษปลิวว่อน)

12. **c ɔ :p⁴ - c ɔ :p⁴**

อาการฟ้อนรำอย่างอ่อนช้อย เรืองช้าเป็นจังหวะ

คย. ca:ŋ⁴ fo:n⁶ fo:n⁶ c ɔ :p⁴ - c ɔ :p⁴

(นางรำรำเฝิบๆ)

13. **ŋ ɔ p⁴ - ŋ ɔ p⁴**

อาการเขยอปีกบินซ้าๆ ดูสง่างาม

คย. huŋ⁶ bin² ŋ ɔ p⁴ - ŋ ɔ p⁴

(เหยี่ยวบินพะเยิบพะยาน)

14. **t^h ɔ p³ - t^h ɔ p³**

อาการสั่นเทิ้ม

คย. pa:⁵ - k^h am² san³ t^h ɔ p³ - t^h ɔ p³

(ปีกคำตัวสั่นเทิ้ม)

15. **w ɔ n⁵ - w ɔ n⁵**

อาการหมุนตัว ใช้กับสิ่งใหญ่ ถ้าเป็นสิ่งเล็กใช้ win⁵ - win⁵

คย. c ɔ :ŋ⁵ p at⁷ - mon² w ɔ n⁵ - w ɔ n⁵

(ร่วม (ที่กางแล้ว) หมุนตัว)

16. **dek⁷ - dek⁷**

อาการชักแต่็กๆ

คย. k^h on² cak⁸ dek⁷ - dek⁷

(ตนชักแต่็กๆ)

17. **dew³ - dew³**

อาการชักคิ่นกระแควๆ

คย. me:w² din⁵ dew³ - dew³

(แมวชักคิ่นกระแควๆ)

18. **ŋep⁷ - ŋep⁷**

อาการปวดขมับจี๊ดๆ

คย. p ɔ :⁴ cep⁷ ŋi:p³ ŋep⁷ - ŋep⁷

(พ่อปวดขมับจี๊ดๆ)

19. p^ha:t⁴ - p^ha:t⁴

อาการนอนคั่นทูนทูลาย ชักคั่นกระเสือกกระสน

คย. k^hon² pen¹ lom² cak⁸ din⁵ p^ha:t⁴ - p^ha:t⁴

(คนเป็นลมชักคั่นทูนทูลาย)

20. p^ha:p⁴ - p^ha:p⁴

อาการเดินหรือคั่นทูนทูลายของปลาตัวแบนๆ เวลาถูกจับขึ้น

จากน้ำ ใช้กับพหูพจน์

คย. pa:¹ k^ha:w¹ ten⁵ p^ha:p⁴ - p^ha:p⁴

(ปลาตะเพียนเดินคั่นๆ)

21. t^ha:p³ - t^ha:p³

อาการตัวสั่น หรือขาสั่นพับๆ

คย. k^ha:¹ san³ t^ha:p³ - t^ha:p³

(ขาสั่นพับๆ)

22. ca:t⁷ - ca:t⁷

อาการปวดเสียวเปลี่ยนๆ

คย. me:⁴ ke:n² laŋ¹ ca:t⁷ - ca:t⁷

(แม่ปวดเสียวที่หลังเปลี่ยนๆ)

23. ma:p⁴ - ma:p⁴

อาการทำตาขาว หรือตาขวางด้วยความไม่พอใจ

คย. wa:⁴ ฦๅŋ² ma:² pe:ŋ¹ ta:¹ say¹ ma:p⁴ - ma:p⁴ yu:³

(ว่าแล้วจะมามาทำตาขวางอยู่อีก)

24. ŋa:p³ - ŋa:p³

อาการบินไปพร้อมๆ กันเป็นจำนวนมาก เยอะแยะ เช่น ผึ้งนก

คย. nok⁸ bin² ŋa:p⁴ - ŋa:p⁴

(นกบินเยอะแยะ)

25. ŋa:k³ - ŋa:k³

อาการเคี้ยวขานคางเหมือนกินอาหารไม่อร่อย หรืออาการเคี้ยว
อาหารช้าๆ หรืออาการของสัตว์เวลาเคี้ยวเอื้อง

ตย. ki:aw⁶ k^haw⁵ ãa:k³ - ãa:k³
(เคี้ยวข้าวขานคาง...)

26. k^hwa:t⁴ - k^hwa:t⁴

อาการนอนคั่นทรวงทรวง กระเสือกกระสน

ตย. k^hon² din⁵ k^hwa:t⁴ - k^hwa:t⁴
(คนคั่นทรวงทรวง)

27. ɲwa:p³ - ɲwa:p³

อาการปวดศีรษะรุนแรง ถ้าอาการน้อยกว่าใช้ ɲup⁷ - ɲup⁷

ตย. cep⁷ hu:a¹ ɲwa:p³ - ɲwa:p³
(ปวดหัวหนักๆ)

28. lwa:t³ - lwa:t³

อาการตัวร้อนเพราะพิษไข้

ตย. tu:a¹ h^ว n⁶ lwa:t³ - lwa:t³
(ตัวร้อนจี๋)

29. dum⁵ - dum⁵

อาการเดินคุ่มๆ

ตย. k^hon² tew² ma:² han⁵ dum⁵ - dum⁵
(คนเดินมาคุ่มๆ)

30. mum¹ - mum¹

อาการเคี้ยวอาหารของคนแก่ที่ไม่มีฟันเลย เคี้ยวอาหารโดยไม่ฮ้า

หรือเหยอริมฝีปาก

ตย. ʔuy⁶ kew⁶ k^haw⁵ mum¹ - mum¹
(ยายเคี้ยวข้าว...)

31. ɲup⁷ - ɲup⁷

อาการปวดหูบวม เช่น ปวดข้อ

ตย. me:⁴ pu:at³ hu:a¹ - k^haw³ ɲup⁷ - ɲup⁷

(แม่ปวดหัวเข้าทรงๆ)

32. **กึย⁶ - กึย⁶**

อาการขี้มึ้นขี้มึ้นป้าเพราะคี้ใจ

คย. pa:⁵ กิม⁶ กึย⁶ - กึย⁶

(ป้าขี้มึ้นขี้มึ้นป้า)

33. **กึป⁸ - กึป⁸**

อาการไต่ขู่ขี้ ใช้กับสิ่งเล็กๆ จำนวนมาก อาการคันขู่ขี้

คย. mot⁸ tay³ กึป⁸ - กึป⁸

(มคไต่ขู่ขี้)

34. **ลุป⁸ - ลุป⁸**

อาการของคนจำนวนมากที่ช่วยกันทำงานอย่างขะมักเขม้น คล่องแคล่ว ชำนาญ อาการเอางานด้วยมุงให้งานสำเร็จโดยเร็ว

คย. k^hon² cuay⁴ kan¹ ก้า?⁸ - ka:n¹ ลุป⁸ - ลุป⁸

(คนช่วยกันทำงานขะมักเขม้น)

35. **ลวย⁵ - ลวย⁵**

อาการเลื่อยไปช้าๆ

คย. ฏู:² pay² ลวย⁵ - ลวย⁵

(งเลื่อยไปช้าๆ)

36. **คอน⁵ - คอน⁵**

อาการหมุนตัวโดยเร็ว อาการมีนเมาศีรษะ

คย. la?³ ? ๖:n³ len⁵ p^hat⁷ - mon² คอน⁵ - คอน⁵

(เด็กๆ เล่นหมุนตัว...)

37. **ก้อ:ฏ⁴ - ก้อ:ฏ⁴**

อาการเบาสบายเมื่อเอาของหนักออกไปจากภาชนะที่ถือหรือหอบคอนอยู่

คย. ?aw² k^hu:a² ? ๖:k³ le:w⁶ k ๖?³ baw² ก้อ:ฏ⁴ - ก้อ:ฏ⁴

(เอาของออก (จากภาชนะที่บรรจุ) แล้วก็เบาสบาย)

38. **ก้อ:ฏ⁶ - ก้อ:ฏ⁶**

อาการเบาเนื้อเบาตัวหลังจากบีบนวดหรือได้คลายกล้ามเนื้อที่

เครียดตึงแล้ว

คย. bi:p³ lɛ:w⁶ baw² no:ŋ⁶ - no:ŋ⁶

(นวดแล้วเบาเนื้อเบาตัวสบายดีจัง)

39. kɔp⁸ - kɔp⁸

อาการคางกระทบกันเพราะหนาวสั่น

คย. ka:ŋ² san³ kɔp⁸ - kɔp⁸

(คางสั่นกระทบกันดังก๊กๆ)

40. dɔk⁷ - dɔk⁷

อาการแวงห่างของสุนัขเวลาดีใจ ใ้กับขนาดใหญ่ ถ้างขนาดเล็ก

ใช้ dik⁷ - dik⁷

คย. ma:¹ kwɛŋ³ ha:ŋ¹ dɔk⁷ - dɔk⁷

41. sɔk⁸ - sɔk⁸

อาการเดินคอตก เหงื่อตก

คย. pɔ:⁴ tew² sɔk⁸ - sɔk⁸ ma:² pu:n⁶

(พ่อเดินคอตกมานูน)

42. nɔk⁷ - nɔk⁷

อาการคิดถึงตะหงิดๆ

คย. kwɛ⁸ - tɛŋ² ha:¹ nɔk⁷ - nɔk⁷

(คิดถึงตะหงิดๆ)

43. n̄ɔn³ - n̄ɔn³

อาการของคนทำอะไรเชื่องช้า เช่น เดิน หรือทำงาน

คย. mɛ:⁴ - bun² tew² n̄ɔn³ - n̄ɔn³

(แม่บุญเดินเชื่องช้า)

44. n̄ɔm⁵ - n̄ɔm⁵

อาการพูดไพเราะอ่อนโยน กิริยาอ่อนน้อมถ่อมตน

คย. luŋ² ʔu:⁵ ʔɔn³ n̄ɔm⁵ - n̄ɔm⁵

(ลุงพูดสุภาพอ่อนโยน)

45. **กั๖?⁸ - กั๖?⁸**

อาการเค้นข่มกันของคนอ้วนเวลาหอบของหนัก

- คย. pa:⁵ ha:p³ ku:a² hom³ kon⁵ กั๖?⁸ - กั๖?⁸
(ป้าหอบของข่มกันเป็นจังหวะ...)

46. **กั๖k⁸ - กั๖k⁸**

อาการหัวสั้นเพราะความแก่ชรา

- คย. ?uy⁶ - ke:w⁵ hu:a¹ san³ กั๖k⁸ - กั๖k⁸
(ยายแก่หัวสั้น...)

47. **พ๖t³ - พ๖t³**

อาการทาวตึ๊กกัน

- คย. ?a:y⁵ ha:w¹ พ๖t³ - พ๖t³
(พี่ชายทาวตึ๊กกัน...)

48. **ย๖ก³ - ย๖ก³**

อาการเดินข่อยๆ

- คย. lu:k⁴ k๖y⁴ - k๖y⁴ tew² ย๖ก³ - ย๖ก³ ?aw² n ๖:⁴
(ลูกค่อยๆ เดินข่อยๆ เานะ)

49. **ด๖๖a?⁸ - ด๖๖a?⁸**

อาการขยับขึ้นๆ ลงๆ ของไม้คานอ่อนโค้งตามจังหวะเดินของคน

หอบ

- คย. pa:⁵ ha:p³ may⁶ - ka:n² ?๖ n³ ด๖๖a?⁸ - ด๖๖a?⁸
(ป้าหอบของ (หนัก) จนไม้คานอ่อนขยับขึ้นลงเป็นจังหวะ)

50. **ม๖๖๖a?⁸ - ม๖๖๖a?⁸**

อาการเหงื่อไหลไคลย้อย

- คย. hu:a³ paŋ² ม๖๖๖a?⁸ - ม๖๖๖a?⁸
(เหงื่อไหลไคลย้อย)

51. **ด๖๖k³ - ด๖๖k³**

อาการเคลื่อนไหวบอกความมีชีวิตอยู่

- คย. ?uy⁶ - peŋ² tew² ด๖๖k³ - ด๖๖k³ han⁵ l๖:²

(ขายเบิ่งเดินอยู่นั้นใจ; ขายเบิ่งไม่ได้ตายสักหน้อย)

52. **te:⁵ - k^he:⁵**

อาการขึ้นของคนผอม ดูแก่ง้างกลิ้งแกลิ่งไม่สวย

คย. k^hon² p^hว m¹ yu:n² te:⁵ - k^he:⁵

(คนผอมขึ้นอยู่...)

53. **t^hen³ - ben³**

อาการแผ่ออก เช่น นอนหงายกางมือกางเท้าออก

คย. n ๖: ๓⁶ n ๖: ๓² be:² t^hen³ - ben³

(น้องนอนหงายกางมือกางเท้าแผ่ออก)

54. **men⁵ - len⁵**

อาการผลุบโผล่ เช่น โผล่หน้า หรือแอบลั่นแผล่ลับๆ

คย. la?³ - ? ๖: ๓³ l ๖: k⁴ lin⁶ men⁵ - len⁵

(เด็กแอบลั่นแผล่ลับๆ)

55. **leŋ⁵ - ๓eŋ⁵**

อาการนอนตะแคงตัว เช่น คนนอน รถจักรขานลั่น

คย. n ๖: ๓⁶ n ๖: ๓² sa?³ - ke:^๓ leŋ⁵ - ๓eŋ⁵

(น้องนอนตะแคงอยู่...)

56. **kuk⁸ - ๓uk⁸**

อาการนั่งเีขบเฉย

คย. luŋ² naŋ⁴ dak⁷ kuk⁸ - ๓uk⁸

(ลุงนั่งเีขบเฉย)

57. **kunŋ³ - d^hunŋ³**

อาการนอนของคนตัวใหญ่ค่อนข้างเจ้าเนื้อ

คย. p^hay¹ ma:² n ๖: ๓² hi:⁴ han⁵ kunŋ³ - d^hunŋ³

(ไทรมานอนอยู่ตรงนั้น..)

58. **kum⁶ - ๓um⁶**

อาการนั่งเีขบขริม

คย. p ๖: ๔ naŋ⁴ dak⁷ kum⁶ - ๓um⁶

(พ่อนั่งเขียนขริม)

59. $c\text{u}^8 - k\text{u}^8$

อาการนั่งเขียนไม่พูดไม่จา นั่งแบบใช้ความคิด

คย. $?a:y^5 \text{dak}^7 c\text{u}^8 - k\text{u}^8$

(ที่เขียนใช้ความคิด)

60. $c\text{u}^5 - k\text{u}^5$

อาการเขียนเลข เป็นนิสัยประจำตัว

คย. $?a:y^5 \text{pen}^1 k^h \text{on}^2 \text{dak}^7 c\text{u}^5 - k\text{u}^5$

(ที่เป็นคนเขียนเลข)

61. $s\text{u}^5 - b\text{u}^5$

อาการคิดจะซื้ออันและง้อทิม

คย. $pu^3 - pe:\eta^2 \text{pen}^1 k^h \text{on}^2 s\text{u}^5 - b\text{u}^5$

(ตามแปลงเป็นคนทิม...)

62. $?u k^3 - \text{กั} u k^3$

อาการอึดื้อแน่นท้อง

คย. $kin^1 k^h \text{aw}^5 ?im^3 le:w^6 t \text{ว}:\eta^6 nen^5 ?u k^3 - nu k^3$

(กินข้าวอึดื้อแล้วแน่นท้อง)

63. $p \text{ซ} k^5 - s \text{ซ} k^5$

อาการทำผมยู่่งเป็นแผงปรกหน้าผาก

คย. $?a:y^5 pe:\eta^1 p^h \text{om}^1 p \text{ซ} k^5 - s \text{ซ} k^5$

(ที่ทำผมยู่่งปรกหน้าผาก)

64. $t \text{ช} \eta^5 - \text{กั} \text{ช} \eta^5$

อาการเข่งเห็นเพื่อเอื้อมหีบของที่วางไว้สูง อาการขวนห้อย
ของตะกร้าใส่สิ่งของไว้ที่สูง

คย. $sa^6 h \text{ว} :y^5 t \text{ช} \eta^5 - \text{กั} \text{ช} \eta^5$

(ตะกร้าขวนห้อยโตงตง)

65. $c \text{ช} k^7 - k \text{ช} k^7$

อาการตัวแข็ง คคตะลึงจั้งจั้ง

- ลข. me:⁴ sa?³ - duŋ⁵ c ʃ k⁷ - k ʃ k⁷
(แม่ตกตะกิ้งจิ้งจิ้ง)
66. c ʃ ?⁷ - h ʃ ?⁷
อาการขีด เมื่อต เช่น หน้าขีด ตัวขีด
- ดข. n ɔ ŋ⁶ na:⁵ p ʃ :t³ c ʃ ?⁷ - h ʃ ?⁷
(นั่งหน้าขีดเมื่อต)
67. s ʃ k⁷ - k ʃ k⁷
อาการตาเหลือก เช่น คนตาย
- ดข. k^h on² ta:y¹ ta:¹ lu:¹ ak³ s ʃ k⁷ - k ʃ k⁷
(คนตายตาเหลือก...)
68. s ʃ n³ - b ʃ n³
อาการนอนแผ่สองสลิ้ง
- ดข. bun² - tha:² n ɔ :n² be:² s ʃ n³ - b ʃ n³
(บุญทานนอนแผ่สองสลิ้ง)
69. pa:ŋ⁴ - ฦา:ŋ⁴
อาการเดินเร็วๆ ของคนขาโก่ง
- ดข. luŋ² - mu:n² tew² ma:² pa:ŋ⁴ - ฦา:ŋ⁴
(ลุงมูเดินมา...)
70. ta:ŋ¹ - ฦา:ŋ¹
อาการเดินแบบรีบก้าวยาวๆ
- ดข. p ɔ :⁴ tew² ta:ŋ¹ - ฦา:ŋ¹ ma:² han⁵ ɛ:w⁶
(พ่อรีบเดินก้าวยาวๆ มานั่นแล้ว)
71. ta:p⁴ - pa:p⁴
อาการหกล้มนอนคว่ำกับพื้น
- ดข. n ɔ ŋ⁶ ta:w⁴ ?u:ap² ta:p⁴ - pa:p⁴
(นั่งหกล้มนอนคว่ำกับพื้น)
72. ka:ŋ³ - da:ŋ³
อาการล้มนอนกับพื้น ใช้กับสิ่งใหญ่แบน เช่น รถจักรยาน

ดข. lot⁸ thi:p³ k^hon⁴ han⁵ ka:ŋ³ - da:ŋ³
(รถจักรยานล้มอยู่ตรงนั้น)

73. ka:p⁴ - ŋa:p⁴

อาการแตก้าออกจากกัน เช่น ลักขณะบาดแผลใหญ่

ดข. hu:a¹ te:k³ ?a:⁵ ka:p⁴ - ŋa:p⁴
(หัวแตก้า...)

74. ka:ŋ⁵ - ŋa:ŋ⁵

อาการเอียงกะเท่เร่

ดข. t^hoy⁵ ŋi:aŋ³ ka:ŋ⁵ - ŋa:ŋ⁵
(ขามเอียงกะเท่เร่)

75. ?ap³ - pap³

อาการนอนคว่ำอกแนบพื้น ไร้กับคนหรือสัตว์ที่ค่อนข้างอ้วน

ดข. kw:ŋ⁶ kw:n² ?u:ap³ ?ap³ - pap³
(น้องนอนคว่ำอยู่กับพื้น)

76. ?a:t⁴ - fa:t⁴

อาการนั่งเอกเขนก

ดข. p w:⁴ kin¹ k^haw⁵ ?im³ le:w⁶ naŋ⁴ han⁵ ?a:t⁴ - fa:t⁴
(พ่อกินข้าวแล้วก็นั่งเอกเขนก)

77. ?a:t⁴ - la:t⁴

อาการนอนเหยียดขา

ดข. ?a:y⁵ kw:n² yi:at³ ?a:t⁴ - la:t⁴
(พื้นนอนเหยียดขา...)

78. ?a:m³ - pa:m³

อาการนั่งจุ่มบึก หรือนั่งแช่น้ำที่ใสไว้ในภาชนะใหญ่ๆ

ดข. kw:ŋ⁶ naŋ⁴ ce:⁴ nam⁶ ?a:m³ - pa:m³
(น้องนั่งแช่น้ำอยู่...)

79. sa:ŋ⁴ - la:ŋ⁴

อาการขึ้นตระหง่าน

คย. $k^h on^2 yu^n^2 yu:^3 han^5 sa:\eta^4 - la:\eta^4$
(คนยืนตระหง่านอยู่ตรงนั้น)

80. $la:\eta^5 - \eta a:\eta^5$
อาการเอียงค้ำกั เอียงกะเท่เร่

คย. $lot^8 \eta i:a\eta^3 la:\eta^5 - \eta a:\eta^5$
(รถเอียงกะเท่เร่)

81. $k^h u?^7 - yu?^7$
อาการหมอบคุดคู้

คย. $k^h on^2 mu:p^4 han^5 k^h u?^7 - yu?^7$
(คนหมอบคุดคู้ผู้นั้น)

82. $cu:^3 - p^h u:^3$
อาการทำหน้าบูดแบบบอกบุญไม่รับ ถ้ามากกว่าใช้ $co:^3 -$

$p^h o:^3$

คย. $n \text{ ๖}:\eta^6 pe:\eta^1 na:^5 cu:^3 p^h u:^3$
(น้องทำหน้าบูด)

83. $pok^8 - sok^8$
อาการทำผมขู่ขึงแบบคนไม่ได้หิวผมาหลายวัน

คย. $?a:y^5 pe:\eta^1 p^h om^1 pok^8 - sok^8$
(ที่ทำผมขู่ขึง)

84. $to:^5 - lo:^5$
อาการเปิดอ้าทิ้งไว้กว้างๆ เช่น เปิดประตู

คย. $pa?^3 - tu:^1 p \text{ ๗}:\eta^3 ?a:^5 to:^5 - lo:^5$
(เปิดประตูอ้าทิ้งไว้)

85. $to:n^5 - lo:n^5$
อาการห้อยแขวนอยู่ที่สูงมาก เช่น สัมโอบนดัน สิ่งที่สูง

ห้อยอยู่ที่สูง และอาจแกว่งไกวได้ด้วย ใช้กับสิ่งกลมๆ

คย. $ba?^3 - ?o:^2 h \text{ ๖}:\eta^5 to:n^5 - lo:n^5$
(สัมโอบนดัน)

86. **kok⁸ - ๓ok⁸**

อาการนั่งไค่อยู่

คย. k^hon² t^haw⁵ na๓⁴ han⁵ kok⁸ - ๓ok⁸

(คนแก่นั่งไค่อยู่)

87. **co:³ - p^ho:³**

อาการทำหน้าบูดบึ้ง ถ้าน้อยกว่าใช้ cu:³ - p^hu:³

คย. se:๓¹ - la:⁵ pe:๓¹ na:⁵ co:³ - p^ho:³

(แสงหล้าทำหน้าบูดบึ้ง)

88. **mo๓⁴ - ko๓⁴**

อาการลอบดูบป้อมมาตามลำน้ำ ใช้กับขนาดเล็ก ถ้าขนาดใหญ่ใช้

mo:๓⁴ - ko:๓⁴

คย. me:w² - naw⁴ lo:y² ma:² mo๓⁴ - ko๓⁴

(แมวน้ำลอบมาดูบป้อม)

89. **mo:๓⁴ - ko:๓⁴**

อาการลอบดูบป้อมมาตามลำน้ำ ใช้กับขนาดใหญ่ ถ้าขนาดเล็กใช้

mo๓⁴ - ko๓⁴

คย. ma:¹ - naw⁴ lo:y² ma:² mo:๓⁴ - ko:๓⁴

(หมาน้ำลอบมาดูบป้อม)

90. **mo๓⁴ - lo๓⁴**

อาการลอยขึ้นไปในอากาศ ใช้กับสิ่งเล็ก

คย. lu:k⁴ - po:๓³ lo:y² k^hun⁵ pay² mo๓⁴ - lo๓⁴

(ลูกโป่ง (สวรรค์) ลอยขึ้นไปในอากาศ)

91. **mo:๓⁴ - lo:๓⁴**

อาการลอยขึ้นไปในอากาศ ใช้กับขนาดใหญ่

คย. kom² - lo:y² lo:y² k^hun⁵ pay² mo:๓⁴ - lo:๓⁴

(โคมลอยลอยขึ้นไปในอากาศ)

92. **lo๓⁵ - ๓o๓⁵**

อาการขดตัว เช่น ฐนอนขดตัว ใช้กับขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ใช้

lo:ŋ⁵ - ŋo:ŋ⁵

คย. ŋu:² ŋw:² n² k^hot⁷ loŋ⁵ - ŋoŋ⁵

(ฐนอนขดอยู่...)

93. lo:ŋ⁵ - ŋo:ŋ⁵

อาการนอนขดตัว ใช้กับสิ่งใหญ่ ถ้าขนาดเล็กใช้ loŋ⁵ - ŋoŋ⁵

คย. k^hon² t^haw⁵ ŋw:² n² ŋw:² lo:ŋ⁵ - ŋo:ŋ⁵

94. kɔk⁸ - ŋw k⁸

อาการทำหน้าอง้งด้วยความไม่สบายอารมณ์

คย. ŋw:⁶ pɛ:ŋ¹ na:⁵ ŋw:² kɔk⁸ - ŋw k⁸

(นั่งทำหน้าอง้ง)

95. kɔŋ⁵ - ŋw ŋ⁵

อาการนอนงอขดตัว ห่อตัว ใช้กับคนป่วย ซุบผอม

คย. dɛ:ŋ² ŋw:² n² ŋw:² kɔŋ⁵ - ŋw ŋ⁵

(แดงนอนห่อตัว...)

96. mɔŋ⁴ - lɔŋ⁴

อาการลอยตัวป้อง ใช้กับขนาดเล็ก ขนาดกลางใช้ moŋ⁴ -

loŋ⁴ ขนาดใหญ่ใช้ mo:ŋ⁴ - lo:ŋ⁴

คย. ba?³ - ?o:² lɔ:² y² mɔŋ⁴ - lɔŋ⁴

(ล้มโหลยมาตัวป้อง)

97. lɔŋ⁵ - ŋw ŋ⁵

อาการนอนขดตัว ห่อตัว ใช้กับคนสุขภาพปกติ

คย. la?³ - ?w n³ ŋw:² n² ŋw:² lɔŋ⁵ - ŋw ŋ⁵

(เด็กนอนขดตัวอยู่)

98. luk⁷ - lun¹

อาการคือร้น คือเสียบ ไม่ฟังใคร

คย. k^hon² ŋaŋ¹ ma:² luk⁷ - lun¹ ya:ŋ³ ?i:⁵

(คนอะไรถึงได้คือร้นขนาดนี้)

99. $t \text{ ɔ } p^3 - t \text{ ɔ } y^1$

อาการเคลื่อนไหวเชิงซ้ำ ชักซ้ำ

คย. $?uy^6 ki:aw^6 k^h aw^5 ka:\eta^2 na:n^2 t \text{ ɔ } p^3 - t \text{ ɔ } y^1$

(ขยเกี่ยวกับข้าวคางขาน...)

100. $k\eta^3 - k\epsilon^8$

อาการเดินเกือบสะดุดเพราะหยาบของหนัก

คย. $pa:5 ha:p^3 nak^7 tew^2 k\eta^3 - k\epsilon^8$

(ป่าหยาบหนักเดิน (เกือบ)สะดุด)

101. $ka\eta^3 - ka^8$

อาการขึ้นแยกขาพุงนำหนักตัวไว้

คย. $?uy^3 y\omega n^2 ka\eta^3 - ka^8$

(ขยขึ้นอยู่)

102. $ko\eta^3 - ko^8$

อาการขึ้นค้อมตัว เพราะหลังงอ หรือจำเป็นต้องงอหลังเพราะบิด

ตัวตรงไม่ถนัด

คย. $?uy^6 y\omega n^2 ko\eta^3 - ko^8$

(ขยขึ้นหลังค้อม)

103. $k \text{ ɔ } \eta^3 - k \text{ ɔ } ?^8$

อาการนั่งหลังค้อม หรือค้อม หรืองอ

คย. $?uy^6 na\eta^4 k \text{ ɔ } \eta^3 - k \text{ ɔ } ?^8$

(ขยนั่งหลังค้อมงอ)

104. $y \text{ ɔ } \eta^3 - y \text{ ɔ } ?^7$

อาการเดินโดยใช้ปลายเท้าเพื่อไม่ให้มีเสียงดัง เดินข่อง

คย. $n \text{ ɔ } :\eta^6 tew^2 y \text{ ɔ } \eta^3 - y \text{ ɔ } ?^7$

(น้องเดินข่องๆ)

105. $ca:t^7 - ce:t^7$

อาการปวดแปลบตามร่างกาย

คย. me:⁴ ke:n² ka:ŋ² laŋ¹ ca:t⁷ - ce:t⁷
(แม่ปวดแปลบกลางสันหลัง)

106. k^hwa:t⁴ - k^hwe:t⁴

อาการคื่นทูนทวยเพราะเจ็บปวดรุนแรง พรวดๆ

คย. nɔ:ŋ⁶ di:n⁵ k^hwa:t⁴ - k^hwe:t⁴
(นั่งคื่นพรวดๆ)

107. swa:t⁴ - se:t⁴

อาการเห็นผ่านๆ ตา ไม่ได้เจตนาดูละเอียด จำรายละเอียดสิ่งที่

เห็นไม่ได้

คย. me:⁴ han¹ swa:t⁴ - se:t⁴

(แม่เห็น (บางสิ่งบางอย่าง) ผ่านๆ ตาเท่านั้น)

108. ŋa:ŋ⁴ - ŋe:ŋ⁴

อาการไหวโยกเพราะชำรุด ไม่แน่นอนมา ใช้กับสิ่งใหญ่ เช่น

สะพาน

คย. k^hu:a¹ way¹ ŋa:ŋ⁴ - ŋe:ŋ⁴

(สะพานไหวขยับ)

109. lwa:t⁴ - le:t⁴

อาการกวาดตามองโดยเจตนา ตั้งใจมองอย่างรวดเร็วแต่จำรายละเอียดบางอย่างได้ดีกว่า swa:t⁴ - se:t⁴

ละเอียดบางอย่างได้ดีกว่า swa:t⁴ - se:t⁴

คย. me:⁴ p^hɔ:lwa:t⁴ - le:t⁴ kɔ?³ cam¹ day⁵ mɔ:k⁴ ?i:⁵

(แม่ดูผ่านๆ แล้วก็จำได้แค่นี้)

110. tɯŋ?⁸ - ta?⁸

อาการคื่นของกนฮ้วน ใช้ได้ทั้งขนาดเล็กและใหญ่ เช่น เด็กฮ้วน

ผู้ใหญ่ฮ้วน

คย. nɔ:ŋ⁶ - nɔ:y⁵ ŋa:ŋ⁴ tɯŋ?⁸ - ta?⁸ ma:² han⁵

(นั่งน้อยคื่นคื่นมานั้น)

111. tɯk⁸ - tak⁸

อาการหัวใจเต้นตึกตักเพราะตกใจ หรือกลัว

คย. cay¹ ten⁵ tuuk⁸ - tak⁸

(ใจเดินตึกตัก)

112. p ɿ ?⁸ - pa ?⁸

อาการเดินของคนขาเบ้ หรือ เบ้คเดิน

คย. pet⁷ tew² p ɿ ?⁸ - pa ?⁸

(เบ้คเดินเปะปะ)

113. s ɿ ?⁸ - sa ?⁸

อาการเช่อซ่า

คย. lu:k⁴ ŋa ?⁸ - ŋaŋ¹ s ɿ ?⁸ - sa ?⁸ ?an⁵ lam⁶ -lɯ:a⁷

(ถูกทำไมเช่อซ่าถึงขนาดนั้น)

114. ŋo:ŋ⁴ - ŋe:ŋ⁴

อาการโคลงเคลง ไหวยวบยวบ ใช้กับสิ่งใหญ่

คย. hɯ:an² way¹ ŋo:ŋ⁴ - ŋe:ŋ⁴

(เรือนไหวยวบยวบ)

115. t ɔ ?³ - teŋ³

อาการห้อยแขวน หย่อนยาน ใช้กับสิ่งเล็ก เช่น อุบะ คุ้งคั้ง รัชช่า

ถ้าขนาดใหญ่กว่าใช้ to:ŋ³ - te:ŋ³

คย. p^ha: ⁵ h ɔ :y⁵ t ɔ ?³ - teŋ³

(ผ้าแขวนโคงเตง)

116. t ɔ ?⁸ - te ?⁸

อาการเดินของเด็กทารกที่เพิ่งเริ่มหัดเดินเตาะเตาะ

คย. nɔ:ŋ⁶ tew² t ɔ ?⁸ - te ?⁸

(น้องเดินเตาะเตาะ)

117. ŋ ɔ p⁸ - ŋep⁸

อาการหมดแรง เข้าอ่อน ส้มลงเพราะหมดแรง

คย. mɛ: ⁴ k^haw³ ? ɔ :n³ ŋ ɔ p⁸ - ŋep⁸ loŋ² han⁵

(แม่เข้าอ่อนหุบหงับลงตรงนั้น)

118. $\eta \text{v} \text{k}^8 - \eta \text{ek}^8$

อาการคออ่อนแบบคนไม่แข็งแรง หรือเด็กทารกที่ยังคอไม่แข็ง

ตบ. $\eta \text{v} : \eta \text{e} :^5 \text{k}^h \text{v} :^2 ? \text{v} : \eta^3 \eta \text{v} \text{k}^8 - \eta \text{ek}^8$

(น้องแอ็คคออ่อน...)

119. $\text{d} \text{v} \text{k}^7 - \text{dek}^7$

อาการกระดูกหาง หรือแกว่ง เช่น หางสุนัข ปลาขี้กบขนาด

ตบ. $\text{ma} :^1 \text{kwe} : \eta^3 \text{ha} : \eta^1 \text{d} \text{v} \text{k}^7 - \text{dek}^7$

(หมากระดูกหาง...)

ใหญ่

PAYAP UNIVERSITY